

Jaarverslag 2000 van het Hoofdbestuur

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

53ste jaarverslag

53ste

**JAARVERSLAG
2000**

Foto omslag:

De *Toolkit* voor ledenwerving. Dit ledenwervingskoffertje werd beschikbaar gesteld voor de actie 2000 in 2000. Er zijn totaal 750 exemplaren gratis verspreid aan de aanwezigen bij de opening van het nieuwe Thorbeckehuis op 19 september 2000 en bij enkele HB-KC bezoeken. De ledenwerfactie resulteerde uiteindelijk in een extra ledenaanwas van 1458 leden.

Het 53ste jaarverslag van het hoofdbestuur (art. 20.2 st.) werd vastgesteld in de hoofdbestuursvergadering van 9 april 2001.

De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de verslagen van de Organisatie Vrouwen in de VVD, de VVD-Bestuurdersvereniging, de Groep Nederland van de Liberale Internationale, de verschillende fracties in de Staten-Generaal en het Europese Parlement, ligt bij de afzonderlijke besturen.

Eindredactie: mr DW Zwart, directeur

© dit jaarverslag is auteursrechtelijk beschermd.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	5
-----------------	---

HOOFDSTUK 1: PARTIJ

1.1. Bestuurszaken	
1.1.1. 104e AV te Assen	6
1.1.2. Beknopte besluitenlijst 53 ^{ste} JAV	7
1.1.3. Hoofdbestuur	9
1.1.4. POK	12
1.1.5. Waarderingsvormen	12
1.1.6. Algemeen secretariaat/ Thorbeckehuis	12
1.1.7. Commissie van Beroep	13
1.1.8. Archiefbehartiging	13
1.2. Kader Planning en Begeleiding	15
1.3. Ledenadministratie	15
1.3.1. Afdelingen en centrales	15
1.3.2. Ledenontwikkeling	17
1.3.3. Opbouw van ledenbestand	18
1.4. Vorming en scholing	18
1.4.1. Activiteiten	18
1.4.2. Landelijke activiteiten	19
1.4.3. Stuurgroep vorming & scholing	19
1.4.4. Landelijke commissie vorming & scholing	20
1.4.5. Statistiek cursussen	20

HOOFDSTUK 2: POLITIEK

2.1. Inhoudelijke discussie	21
2.2. Partijraden	22
2.3. Partijcommissies	22
2.4. Internationale zaken	24

HOOFDSTUK 3: COMMUNICATIE

3.1. Stuurgroep LPC en landelijke PR-Commissie	25
3.2. Nieuwe media (internet)	25
3.3. Politiek / Vrijheid en Democratie	26
3.4. Thorbeckehuisnieuws	26
3.5. Permanente profilering	26
3.6. Ledenwerving en -behoud,	28

HOOFDSTUK 4: BIJZONDERE GROEPEN EN PROJECTEN

4.1.	Jongerenbeleid	30
4.1.1.	LCJ	30
4.1.2.	Geschillencommissie JOVD-VVD	30
4.1.3.	Samenwerking JOVD-VVD	30
4.1.4.	Activiteiten.....	30
4.2.	Organisatie Vrouwen in de VVD	30
4.3.	Ouderenbeleid	31
4.4.	Commissies ad hoc	32

HOOFDSTUK 5: BIJLAGEN

5.1.	Jaarverslag VVD Tweede-Kamerfractie.....	34
5.2.	Jaarverslag VVD EP-fractie.....	35
5.3.	Jaarverslag Bestuurdersvereniging.....	36
5.4.	Jaarverslag Liberale Internationale Groep Nederland (LIGN).....	37
5.5.	Jaarverslag Partijcommissie Binnenlandse Zaken.....	39
5.6.	Jaarverslag Partijcommissie Justitie.....	41
5.7.	Jaarverslag Partijcommissie Politie.....	42
5.8.	Jaarverslag Partijcommissie Buitenlandse Zaken/Ontwikkelingssamenwerking	42
5.9.	Jaarverslag Partijcommissie Defensie.....	44
5.10.	Jaarverslag Partijcommissie Europese Zaken.....	45
5.11.	Jaarverslag Partijcommissie Financieel Economische Zaken/MKB.....	46
5.12.	Jaarverslag Partijcommissie Belastingen.....	46
5.13.	Jaarverslag Partijcommissie Sociale Zaken	47
5.14.	Jaarverslag Partijcommissie Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening	47
5.15.	Jaarverslag Partijcommissie Milieuhygiene	48
5.16.	Jaarverslag Partijcommissie Landbouw en Visserij/Natuurbeheer	48
5.17.	Jaarverslag Partijcommissie Verkeer en Waterstaat.....	49
5.18.	Jaarverslag Partijcommissie Onderwijs	50
5.19.	Jaarverslag Partijcommissie Wetenschap en Technologiebeleid.....	51
5.20.	Jaarverslag Partijcommissie Volksgezondheid.....	51
5.21.	Jaarverslag Partijcommissie Leefvormen en Homosexualiteit	52
5.22.	Jaarverslag Partijcommissie Cultuur en Media.....	52

Voorwoord

Op dinsdag 19 september, de derde dinsdag van september in 2000, daalde partijvoorzitter Bas Eenhoorn af van het dak van het nieuwe Thorbeckehuis, om ten overstaan van vele honderden partijleden het partijkantoor officieel in gebruik te stellen.

Het was (letterlijk) één van de hoogtepunten van een actief verenigingsjaar. In het voorjaar nam het hoofdbestuur het initiatief om het sponsoren van activiteiten in de VVD mogelijk te maken. De besturen van andere politieke partijen verweten het hoofdbestuur zich over te geven aan de invloed van bedrijven en hun geld. Daarentegen is het hoofdbestuur van mening duidelijke, transparante en openbare afspraken te maken, die voorkomen dat enige vorm van beïnvloeding tot stand komt. De 52ste jaarlijkse algemene vergadering te Assen in mei en de themadag ICT in september waren voorbeelden van gesponsorde activiteiten. Heeft u in de jaarvergadering de lasershow gezien en tijdens de ICT themadag de live tv-verbinding met de zaal, inclusief chat faciliteit? Dit was ondenkbaar geweest zonder bijdrage van de sponsors. Natuurlijk worden de gelden naast kwaliteitsverbeteringen ook besteed aan het reduceren van de kosten van het evenement.

Om goed te kunnen functioneren heeft een politieke partij structureel voldoende financiële middelen nodig. De VVD vindt dat elke partij hierin een eigen verantwoordelijkheid heeft. Iedere partij dient zelf af te wegen waar de accenten liggen in de inkomsten en de uitgaven. Er zou op zijn minst meer fundamenteel moeten worden nagedacht over het evenwicht én de betekenis van alle (mogelijke) inkomensstromen van de partijen: de leden, de overheid en het bedrijfsleven.

Natuurlijk moet er ook geïnvesteerd worden in het vinden van nieuwe geïnteresseerde personen die lid van de VVD willen worden en zo de VVD financieel en misschien ook wel als bestuurder of kandidaat willen ondersteunen. Het nieuwe blad Politiekl, dat zich ook richt op binding met de grote groep geïnteresseerde kiezers, de VVD-website en de ledenwervingsactie 2000 in 2000, zijn voorbeelden van de initiatieven van het hoofdbestuur om daadwerkelijk meer mensen te interesseren om te gaan behoren tot de vaste kring van liberale vrienden. Toch blijft één ding duidelijk. Voor het over de streep trekken van deze geïnteresseerde mensen blijft persoonlijk contact absoluut noodzakelijk. U die dit leest, bestuurder, politieke vertegenwoordiger of lid, heeft een eigen verantwoordelijkheid om die contacten te leggen en te onderhouden. Want alleen dan zullen mensen bereid zijn de stap tot het lidmaatschap te willen maken. De mogelijkheid om actief te zijn en hoogtepunten te blijven organiseren houdt daar rechtstreeks verband mee.

Den Haag, mei 2001,

Het hoofdbestuur

HOOFDSTUK 1: PARTIJ

1.1. Bestuurszaken

1.1.1. 104e Algemene vergadering te Assen

De 104e algemene vergadering (52ste jaarlijkse algemene vergadering) werd gehouden in het Van der Valk Motel te Assen op vrijdag 19 mei en zaterdag 20 mei 2000. Deze algemene vergadering werd voor het eerst georganiseerd vanuit de gedachte dat de algemene vergadering meer is dan een moment voor alleen noodzakelijke huishoudelijke besluiten. Naast het huishoudelijk gedeelte werd ruimte geschapen voor politieke discussies, parallelsessies en een show op de vrijdagavond met presentaties en entertainment. Daarnaast was het de eerste keer dat bedrijven, conform de sponsorcode, financieel konden bijdragen aan de realisatie van deze jaarvergadering.

Op de vrijdagmiddag vonden de volgende parallelsessies plaats

- Rondetafelgesprekken met politici
- Workshop eigentijds besturen
- Workshop lokaal verkiezingsprogramma
- Workshop grensoverschrijdende economische samenwerking

Bij aanvang van het avondprogramma viel op dat de eerste rijen van de zaal niet louter werden gevuld met alleen VVD-prominenten, maar vooral met veel jongeren. Dit was bewust zo gedaan om het open karakter van de VVD en de aantrekkelijkheid voor jongeren te onderstrepen, met name door de beeldvorming via het tv-scherm. Tengevolge van de verschrikkelijke ramp in Enschede, was er echter geen beeldende pers aanwezig.

Tijdens de herdenking van overleden VVD-leden stond voorzitter drs. H.B. Eenhoorn stil bij de heer H.J. Louwes, oud lid van het EP, overleden op 2 juni 1999 de heer mr.H.Th.M. Lauxstermann, oud-Tweede Kamerlid, overleden op 30 september 1999, de heer drs. L. Hilarides, lid van de Eerste Kamer, overleden op 5 april 2000 en de heer mr. Ph. G. Brood, lid van de Tweede Kamer, onverwachts overleden in zijn werkkamer in de Tweede Kamer op 13 april 2000. In zijn toespraak stond de partijvoorzitter stil bij de vraag of er nog een toekomst is voor politieke partijen. Een vraag die hij bevestigend beantwoordde: indien partijen zich blijven onderscheiden van elkaar, zorgen voor uitstekende kandidaten voor vertegenwoordigende lichamen en het politieke debat en de besluitvorming steeds op democratische wijze tot stand komt. Er dient derhalve in de VVD een actieve discussiemogelijkheid te zijn over politieke thema's. Aansluitend sprak de fractievoorzitter in de Tweede Kamer, de heer H.F. Dijkstal de vergadering toe over de actuele politieke situatie.

Het avondprogramma bevatte verder inleidingen van de heren J. Mangelaars (Microsoft), H. de Goede (Casema), M. Joosten (Freeler) en J. Nass (Exterre) over E-trends (Politiek en nieuwe media) en aansluitende discussie onder leiding van Kees Mijnten. De avond werd spectaculair afgesloten met een lasershow.

Op de zaterdagochtend vond het huishoudelijk gedeelte plaats waarin o.m. een aantal reglementaire aanpassingen t.g.v. het protocol VVD/JOVD en enkele aanpassingen van de kandidaatstellingsreglementen werden vastgesteld. Tevens werd de geschillencommissie VVD/JOVD benoemd. Er werd verder een drietal initiatief voorstellen behandeld van de afdeling Gorinchem (over fondsenwerving), de afdeling Oestgeest (over lokale politieke partijen) en de afdeling Rotterdam (over de problematiek rond Antillianen).

De heer M.P. Swart werd door de vergadering benoemd tot algemeen secretaris en mevr. mr. S.M.A.J. den Ouden Huijgen en mevr. drs. E.I. Schippers werden benoemd tot secretaris voor de organisatie. Buitendien werd de algemene vergadering gevraagd om -buiten de reglementen om- de heer ing. P.H. Tirion voor de duur van één jaar te benoemen als vice-voorzitter, aangezien de heer R.G.P. Sandberg wegens gezondheidsredenen zijn functie onverwachts had moeten neerleggen. Afscheid werd er genomen,

behalve van de heer R.G.P Sandberg, van de algemeen secretaris de heer ir. A.J. Korff en de secretaris voor de organisatie mevr. drs. H.L. Pieters.

Het ochtendgedeelte werd afgesloten met een speech van de voorzitter van de JOVD, de heer A.A. de Veth en vervolgens met een rondetafelgesprek "de andere kant van de bestuurstafel", waaraan mr. drs. F. Bolkestein en mevr. A. Jorritsma deelnamen.

Tijdens het huishoudelijk gedeelte vonden twee nieuwe programma onderdelen plaats die de aantrekkelijkheid van de jaarlijkse algemene vergadering dienden te verhogen. Ten eerste kon er deelgenomen worden aan een viertal parallelsessies:

- Discussie met en door jongeren
- Workshop lokaal verkiezingsprogramma
- Workshop werken aan de toekomst van stad en land
- Workshop regionale ontwikkelingsvisie Assen-Groningen 2030

Ten tweede werd er voor de partners van de deelnemers aan de vergadering een partnerprogramma georganiseerd (in samenwerking met de KC Drenthe) naar het TT-circuit in Assen. De deelnemers werden vervoerd in een Engelse dubbeldekkerbus. Een bezoek met een gevangenisbus aan Veenhuizen ging door gebrek aan belangstelling niet door.

De zaterdagmiddag vonden er parallelsessies plaats over het politieke beleid van fracties uit de Tweede Kamer, de Eerste Kamer en het Europese Parlement. De sessies bestonden uit de clusters:

- Bestuur (BiZa en Justitie)
- Leefbaarheid (VROM, LNV en V&W)
- FES (Financiën, EZ en SWZ)
- Welzijn (OC&W, Welzijn en Zorg)
- BOD (BuiZA, OS, EG-zaken en Defensie)

De zaterdagmiddag werd afgesloten met een plenaire bespreking van de uitkomsten van de clusterdiscussies en moties van de afdeling Den Haag (biotechnologie en privatisering) en Dordrecht (rekeningrijden).

1.1.2. Beknopte besluitenlijst 53ste JAV 2000

1. Besloten werd een telegram te sturen aan HM de Koningin, waarin naast aanhankelijkheid ook steun werd betuigd t.b.v. ZKH Prins Bernhard.
2. Besloten werd te benoemen als stemcommissie:
Mevr. J. Mulder (Wezup)
F. Andringa (Epe)
J. Talen (Zwolle)
3. Besloten werd te benoemen als notulencommissie:
J. Reinders (Wezup)
W. Brand (Beuningen)
Mevr. M.J.J. Vodegel (Dwingelo)
4. Besloten werd het hoofdbestuur decharge te verlenen voor het gevoerde financiële beleid over 1998
5. Besloten werd te benoemen tot leden van de financiële commissie voor 2000:
mevr. mr. A.F.M.Q. Beukers-Van Doorn te Vlaardingen
mevrouw D.H. van Engelen te Bergen op Zoom,
F.W. van Gils te Zoetermeer en
en als plaatsvervangende leden:
W.M. Gasman te Almere
Mevr. C.J.M. Plagman te Haarlem
O. Tammens te Zwinderen.
6. Besloten werd het beleidsplan en de begroting voor 2000 vast te stellen
7. Besloten werd de contributie voor het contributiejaar 2001 te verhogen met 2%.
Volgens de volgende tarieven

Geboortejaren:	JAAR		HALFJAAR		KWARTAAL	
	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
t/m 26 jaar	Acceptgiro f 41,00	f 42,00	f 21,50	f 22,00	-	-
	Incasso f 39,00	f 40,00	f 20,00	f 20,50	f 10,25	f 10,50
27 t/m 64 jaar	Acceptgiro f 150,00	f 153,00	f 76,00	f 77,50		
	Incasso f 148,00	f 151,00	f 74,50	f 76,00	f 37,50	f 38,25
65 jaar en ouder	Acceptgiro f 76,00	f 77,50	f 39,00	f 40,00	-	-
/ vermindering	Incasso f 74,00	f 75,50	f 37,50	f 38,25	f 19,00	f 19,50
contributie						
gezinslid/	Acceptgiro f 41,00	f 42,00	f 21,50	f 22,00	-	-
huisgenoot	Incasso f 39,00	f 40,00	f 20,00	f 20,50	f 10,25	f 10,50

8. In de rondvraag werd aandacht gevraagd voor het voorhanden hebben van een ringleiding voor slechthorenden.
9. Besloten werd tot het wijzigen van enkele artikelen uit het huishoudelijk reglement, voortvloeiende uit het protocol VVD/JOVD:
 - Artikel 23.1, 25.2 en 34.1 alsmede het toevoegen van een nieuw artikel 40.
10. Besloten de volgende personen te benoemen in de geschillencommissie VVD/JOVD:

Voorzitter: De heer E.R.M Balemans te Utrecht
 Lid: De heer ir. F. van Dalen te Amsterdam
 Lid: Mevrouw drs. O.F. Scheidel te Rotterdam
 Plv Lid: De heer E.A.H. van der Biezen te Utrecht
11. Besloten werd tot het wijzigen van enkele artikelen uit de kandidaatstellingsreglementen:
 - artikelen 6.4 GR, 9.3 GR, 4.5TK, 2.6 PS, 4.5PS, 3.7 TK/PS/EK/EP, 4.5 TK/EK/EP, 1.7PS, 4.6TK/EK/EP, 6.3 EK alsmede in samenhang de artikelen 4.5PS, 6.4PS, 4.3PS en 1.7PS, 3.2PS en 5.3PS
 - De wijzigingsvoorstellen van de afdelingen Waalre inzake de artikelen 4.5 TK/EK/EP en 9.3GR worden overgenomen.
12. Een initiatiefvoorstel van de afdeling Oestgeest over lokale politiek partijen is overgenomen in de zin dat het hoofdbestuur het gevraagde onderzoek in overleg en samenwerking met de VVD-Bestuurdersvereniging zal uitvoeren.
13. Een initiatiefvoorstel van de afdeling Rotterdam inzake de aandacht voor de problematiek rondom de grote aantallen Antillianen is behandeld bij het beleid van de Tweede-Kamerfractie.
14. Besloten werd te benoemen:

Benoeming de heer M.P. (Marco) Swart te Enschede (algemeen secretaris)
 Benoeming mevrouw mr. S.M.A.J. (Silvia) den Ouden-Huijgen te Den Haag (secretaris voor de organisatie)
 Benoeming mevrouw drs. E.I. (Edith) Schippers te Den Haag (secretaris van de organisatie)
 De heer ing. P.H. Tirion te Oosterbeek (vice-voorzitter)
15. Een motie van de kamercentrale/ afdeling Den Haag over biotechnologie en privatisering is behandeld bij het beleid van de Tweede-Kamerfractie.
16. Een motie van de kamercentrale Dordrecht over rekening rijden is (schriftelijk) ingetrokken.

1.1.3. Hoofdbestuur

- *Vergaderingen*

Het hoofdbestuur vergaderde in het verslagjaar 10 keer, namelijk op 17 januari, 21 februari, 20 maart, 17 april, 19 juni, 4 september, 25 september, 16 oktober, 20 november en 11 december. De vergadering op 29 mei vond geen doorgang in verband met de verhuizing van het Algemeen Secretariaat. De vergadering van 11 december zou oorspronkelijk plaatshebben op 18 december.

Een veelheid aan onderwerpen, hamerstukken, rapportages en politieke discussies zijn onderdeel geweest van de besprekingen in het hoofdbestuur. De (gevolgen van de) meeste onderwerpen en besluiten zijn elders in dit jaarverslag weergegeven bij de desbetreffende portefeuilles.

- *Sponsorcode*

Op 21 februari stelde het hoofdbestuur de sponsorcode vast. Een code die de voorwaarden inhield waaronder het hoofdbestuur sponsorgelden van bedrijven accepteerde voor het organiseren van evenementen. De sponsorcode beoogde door het contractueel vastleggen van de rechten en verplichtingen, op open, transparante en controleerbare wijze en buitendien onder de verplichting tenminste twee sponsors per evenement, die gezamenlijk niet meer dan 50% van de totale kosten bijeen brengen, een afhankelijkheidsrelatie uit te sluiten. De code geldt mutatis mutandis ook voor de regionale/lokale situaties.

- *Huisvesting*

In het verslag over 1999 werd reeds gewag gemaakt van de zoektocht naar een andere huisvesting voor het algemeen secretariaat. Op 21 februari 2000 besloot het hoofdbestuur –na een uitgebreide en zorgvuldig afgewogen discussie- te gaan verhuizen naar een huurpand. Het mooie maar onpraktische grachtenpand aan de Koninginnegracht, dat sedert 1973 in eigendom is geweest van de VVD (en bijeen werd gebracht dankzij een tientjesactie onder de VVD-leden), voldeed niet meer aan de (arbo en veiligheids) vereisten voor een adequaat en modern secretariaat. Het pand werd met genoeg verkocht aan een particulier, die het in oude luister zal herstellen voor privé bewoning. Met ingang van 5 juni 2000 is het oude pand aan de Koninginnegracht verruild voor een passender en moderner pand aan de Laan Copes van Cattenburch 52, waarbij tevens een kwaliteitsslag gemaakt kon worden t.a.v. de automatisering (Internet, e-mail). De VVD-bestuurdersvereniging en de Organisatie Vrouwen in de VVD verhuisden mee. Ook een gedeelte van de medewerkers van de VVD-leden in het Europese Parlement werden in het nieuwe pand gevestigd. Het Thorbeckehuis werd op 19 september (Prinsjesdag) geopend door de partijvoorzitter drs. H.B. Eenhoorn, die onder het toezien oog van ruim 400 –de adem inhoudende- gasten vanaf het dak van het vier woonlagen tellende gebouw abseilde.

- *Bezoek kamercentrales*

In 2000 heeft het hoofdbestuur het de bezoeken waarmee in 1999 begonnen is bezoek aan de kamercentrales voortgezet. Waren in 1999 kamercentrale Den Bosch, Den Haag Groningen en Overijssel aan de beurt, de rest volgde in 2000. Op 26 januari werd een bezoek aan KC Leiden gebracht, op 16 februari werd KC Tilburg bezocht, op 8 maart KC Amsterdam en op 29 maart KC Dordrecht. KC Den Helder ontving op 12 april het hoofdbestuur, KC Utrecht deed hetzelfde op 10 mei en op 24 mei was het hoofdbestuur te gast in KC Flevoland. Na het zomerreces werd op 13 september KC Drenthe bezocht, op 4 oktober KC Friesland en op 11 oktober KC Limburg. Op 1 november was KC Rotterdam gastheer en op 22 november viel KC Gelderland deze eer te beurt. Afsluitend zijn op 6 december KC Haarlem en op 13 december KC Zeeland bezocht.

Het programma voorzag telkenmale in een korte introductie door een aantal leden van het hoofdbestuur over de onderlinge communicatie en de financiële situatie van de partij. Vanuit de kamercentrales werden veelal ook discussiepunten aangedragen. Er was steeds ruime gelegenheid voor (informele) gedachtewisseling met de lokale bestuursleden.

- *De samenstelling hoofdbestuur vanaf 20 mei 2000 was als volgt.*

drs. H.B. Eenhoorn, voorzitter, ing. P.H. Tirion, vice-voorzitter, mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot, vice-voorzitter, M.P. Swart, algemeen secretaris, drs. M. Kuperus, penningmeester, mevr. C.R. Baljé-Rijnders, mevr. W.J.M. Bregman-Kaaks, mevr. mr. S.M.A.J. den Ouden-Huijgen, mevr. drs. E.I.

Schippers, M.G.J. Harbers, drs. F.Z. Szabo, mevr. N.H. van den Broek Laman-Trip, adviseur Eerste Kamer, H.F. Dijkstal, adviseur Tweede Kamer, mr. J.G.C. Wiebenga, adviseur Europees Parlement, mevr. drs. L.E.J. Engering-Aarts, adviseur VVD-Bestuurdersvereniging, mevr. W.C.M. Hessing, adviseur Organisatie Vrouwen in de VVD, A.A. de Veth, adviseur JOVD.

Portefeuilleverdeling hoofdbestuurleden 2000

PORTEFEUILLE	HB-LID	PRIMAIR	SECUNDAIR
Partijvoorlichting Fracties Bewinders Campagnes	drs. H.B. Eenhoorn <i>Voorzitter</i>	<ul style="list-style-type: none">algehele leidingpolitieke contacten met fractiesvoorlichting vanuit de partijin- en externe communicatieverkiezingscampagnes	<ul style="list-style-type: none">lid van de partijraad (voorzitter)curator Teldersstichtinglid van het uitvoerend comité van de LIlid van de raad van de ELDRvoorzitter campagne team
Partijvoorlichting Fracties Bewinders Nieuwe media	Ing. P.H. Tirion <i>Vice-voorzitter</i>	<ul style="list-style-type: none">publicatieshet magazine politiek!internet	<ul style="list-style-type: none">adviserend lid partijraad
Inhoudelijke Discussie	mevr. S. van Heemskerck <i>Vice-voorzitter</i>	<ul style="list-style-type: none">inhoudelijke discussie in de VVDthemadagen	<ul style="list-style-type: none">adviserend lid partijraad
Organisatie	M. P. Swart <i>Algemeen secretaris</i>	<ul style="list-style-type: none">functioneren en organisatie van de partijfunctioneren en organisatie algemeen secretariaatstatuten en reglementen	<ul style="list-style-type: none">secretaris en lid partijraad
Financiën	drs. M. Kuperus <i>Penningmeester</i>	<ul style="list-style-type: none">financieel beheer van de partijalternatieve vormen financieringcontributies en subsidiestromengiften en sponsoring	<ul style="list-style-type: none">voorzitter van het HB-KC penningmeestersoverlegadviserend lid van de partijraadbestuurslid van het Dresselhuysfonds
Vorming en Scholing	M.G.J. Harbers <i>Secretaris voor de organisatie</i>	<ul style="list-style-type: none">vorming en scholing	<ul style="list-style-type: none">voorzitter van de LCVcurator Teldersstichtingadviserend lid van de partijraadplv. ouderenbeleidplv. voorzitter LCJ

PORTEFEUILLE	HB-LID	PRIMAIR	SECUNDAIR
Internationale Zaken	drs. F.Z. Szabo <i>Secretaris voor de organisatie</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ coördinatie van de organisatorische activiteiten van de partij op internationaal terrein▪ Midden- en Oost-Europa-programma▪ contacten met de besturen van liberale partijen in het buitenland▪ organisatie inhoudelijke discussie korte termijn met betrekking tot buitenland, Europa, ontwikkelings-samenwerking en Defensie▪ betrekkingen met de ELDR/LI/LIGN	<ul style="list-style-type: none">▪ adviserend lid van de partijraad▪ lid van de raad van de ELDR▪ adviserend bestuurslid van de LIGN▪ Raad van toezicht Stichting NZA.▪ lid van het uitvoerend comité van de LI
PR & Voorlichting Ledenwerving en ledenbehoud	Mr. S.M.A.J. Den Ouden-Huijgen <i>Secretaris voor de organisatie</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ externe communicatie▪ ledenwerving en ledenbehoud▪ marktonderzoek	<ul style="list-style-type: none">▪ voorzitter van de LPC▪ adviserend lid van de partijraad
Partijcommissies KPB	Drs. E.I. Schippers <i>Secretaris voor de organisatie</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ partijcommissies▪ expertmeetings▪ kaderplanning en begeleiding	<ul style="list-style-type: none">▪ adviserend lid van de partijraad▪ plv. voorzitter LCV
Bijzondere projecten	Mevr. C.R. Baljé-Rijnders <i>Secretaris voor de organisatie</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ ad hoc commissies▪ ad hoc projecten	<ul style="list-style-type: none">▪ adviserend lid van de partijraad▪ voorzitter Dresselhuysfonds
Doelgroepen <ul style="list-style-type: none">▪ Ouderen▪ Jongeren▪ Vrouwen	mevr. W.J.M. Bregman-Kaaks <i>Secretaris voor de organisatie</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Coördinatie beleid▪ betrekkingen met JOVD, VBV, VRO	<ul style="list-style-type: none">▪ adviserend bestuurslid van de Organisatie Vrouwen in de VVD▪ adviserend bestuurslid van de VVD-Bestuurdersvereniging▪ adviseur hoofdbestuur JOVD

1.1.4. POK

Het overleg tussen het hoofdbestuur en de kamercentrale voorzitters kwam in het verslagjaar 4 keer regulier bijeen op de zaterdagen 12 februari, 1 april, 4 november en 16 december. Op 2 september werd er een extra POK ingelast. Het oorspronkelijk op 16 september geplande POK is hierdoor te komen vervallen.

In het reguliere POK werden de door het hoofdbestuur genomen besluiten besproken. Daarnaast was er ruime gelegenheid om met de politieke vertegenwoordigers van gedachten te wisselen over onderwerpen die de regio's sterk bezighouden. Bijzondere vermelding dient de discussie in het POK van 16 december over de alternatieve vormen van financiering.

Het extra ingelast POK van 2 september gaf gelegenheid om met hoofdbestuur en de politieke vertegenwoordigers van gedachte te wisselen over de taakopdracht van de commissie kandidaatstelling Tweede Kamer 2002.

1.1.5. Waarderingsvormen

- *Ontvangers VVD-Thorbeckepenning*
 1. De heer drs. E. Asscher te Amsterdam
 2. De heer ir. A.J. Korff te 's-Gravenhage
 3. Jonkheer. R.G.P. Sandberg tot Essenburg te Breda
 4. Mevrouw drs. H.L. Pieters te Nijmegen
 5. De heer drs. E. Haaksman te Delfzijl
 6. De heer H. Paapst te Wijchen
 7. De heer ir. G.S.M. Kerpen te Eindhoven
 8. De heer W. H. van der Stek te Zeewolde

- *Ontvangers mr. D.U. Stikkerplaquette*
 1. Ir. J.C. Goudriaan te Capelle aan den IJssel
 2. De heer M.H.C. Lodewijks te Roermond
 3. De heer dr. J.C. Sanders te Laren
 4. Mevrouw M.P.A. Zoet te Apeldoorn
 5. De heer ir. F.G. van Hoek te Velsbroek
 6. Mevrouw H. Nijenhuis-Hargeerds te Markelo
 7. De heer D. van der Meiden te Huissen
 8. De heer S.W.M. Commandeur te Hoorn

- *Ontvangers oorkonde Erevrijwilliger*
 1. De heer J.C. Hoftijzer te Ommeren

1.1.6. Algemeen secretariaat (Thorbeckehuis)

Het Thorbeckehuis omvat sedert 5 juni 2000: het VVD-algemeen secretariaat, de VVD-bestuurdersvereniging, de Organisatie Vrouwen in de VVD en de Eurofractie.

- *In het verslagjaar zijn de volgende medewerkers in dienst getreden:*

Mevr. mr. R. Heerema, per 31 januari 2000 als bestuursassistent bestuurszaken; mevr. Mr. S.M.A. van Roemburg, receptioniste van 16 maart 2000- 30 juni 2000; . mevr. G. Hoekstra per 25 juli 2000, als receptioniste; mevr. I. Broekema per 12 september 2000 als receptioniste/assistent vorming en scholing en vanaf 1 december 2000 als assistent internationale zaken; R.B. Baron Mackay van 18 september-18 november als projectassistent politiek; Ph. Huffnagel, als fundraiser/assistent-campagneleider per 15 oktober 2000; A.H. Flick per 20 november 2000, als assistent huismeester; mevr. G. Flick per 1 december 2000 als receptioniste; drs. C.R. Klimbie per 1 januari 2001 als medewerker Eurofractie(Wiebenga).

- *De volgende medewerkers zijn vertrokken:*

M. Roeleveld, assistent huismeester, per 1 september 2000; drs. M. Klun, assistent internationale zaken per 31 december 2000, mr C. van Eekhout medewerker eurofractie(Wiebenga), per 31 december 2000.

- *Statistiek*

Het Thorbeckehuis (inclusief de het VVD-algemeen secretariaat, de Haya van Somerenstichting, VVD-bestuurdersvereniging en de Organisatie Vrouwen in de VVD) omvatte per ultimo 2000 22,55 (VVD) + 7,07 (gelieerd) = 29,62 formatieplaatsen + 3 (extern), 26 (VVD) +9 (gelieerd) = 35 personen, waarvan 18 mannen en 17 vrouwen.

- *Het Thorbeckehuis bestond per 1 januari 2001 uit de volgende medewerkers:*

Hans Alberts, Henk Boer, Inge Broekema, Mathieu Borsboom, Sandra ten Cate, Andreas Dijk, Reny Dijkman, Ab Flick, Grady Flick, Petra Ginjaar, Rogier Klimbie, Marcus Lens van Rijn, Marjan de Goede, Til Goergen-Coenen, Joost de Haan, Frits Huffnagel, Jolanda van Heukelom, Gytha Hoekstra, Vincent Janssen, Karin de Kok, Deidre Noten, Jan Maris, Anneke van Oosten, Esther Osseweijer, Ed Slinger, Marita Smit, Ron Smit, Bert van der Stoel, Mitra Toghiani, Loes Trompet, Maaïke van Utrecht, Roger van de Wetering, Marco van Workum, Wim de Zwart, Daan Zwart.

1.1.7. Commissie van beroep

De commissie bestond uit W.J.A. van den Berg, voorzitter en de leden mevr. mr. M.Th.M. Tangel en drs. M.A.J. Knip. Twee personen maakten bij de commissie een beroep aanhangig tegen het roeyement van het lidmaatschap waartoe het hoofdbestuur op 19 juni 2000 was besloten. De commissie heeft in het verslagjaar geen uitspraken gedaan.

1.1.8. Archiefbehartiging

Vorig jaar werd er in dit hoofdstuk gewag gemaakt over veranderingen in de archiefwereld die ook het VVD archief raakten. Kwamen die veranderingen vorig jaar vooral van buitenaf, dit jaar werd het archief verrast met de mededeling dat het pand van de VVD verlaten zou worden voor een nieuw pand, waarbij al langer noodzakelijke aanpassingen in de archiefruimte en de opslag van de collectie in een keer meegenomen zouden kunnen worden. De eerste maanden van het jaar werden door de heer H. Boer (parttime archiefmedewerker) dan ook gebruikt om de collectie deugdelijk om te pakken en verhuisklaar te maken, waarna vanaf de verhuizing in juni 2000 de collectie op wezenlijke onderdelen opnieuw is ingedeeld en verpakt om een betere conservering en daarnaast aansluiting op het VVD archief bij het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) in Groningen te vergemakkelijken. Verder werd er vanuit het archief ondersteuning gepleegd aan het hoofdbestuur en de VVD Tweede-Kamerfractie, daar waar het incidentele projecten en vragen betrof, afgezien van de standaard functie van een dynamisch archief als achtergrond bij het bepalen van nieuw beleid. Eveneens bedoelt om het onderzoek naar het liberale verleden te vergemakkelijken is het afgelopen jaar de 12de editie van het VVD documentenregister verschenen, welk register werd afgesloten op 15 maart 2000. Dit naslagwerk werd onder meer aangevuld met recent gedrukt materiaal van het hoofdbestuur, de organisatie Vrouwen in de VVD en van de VVD Bestuurdersvereniging.

- *Schenkingsen*

Door de VVD-afdeling Aa en Hunze (voorheen de afdeling Rolde) werden 3 dozen met VVD-krantenknipsels, in plakboeken aan het secretariaat overgedragen. In het lopende jaar zal er door de archiefmedewerker een bestemming in een van de archiefbewaarplaatsen voor gezocht worden.

Op de valreep van de jaarafsluiting schonk de oud fractiesecretaris van de VVD Eerste Kamerfractie (juni 1987 t/m juni 1999) zijn persoonlijk archief aan het hoofdbestuur van de VVD. Ook voor dit archief zal in het komende jaar een goed onderkomen gezocht worden.

- *Overige contacten*

In het afgesloten jaar onderhield het hoofdbestuur weer goede relaties met diverse instanties. Speciale vermelding behoeven hier de Prof mr. B.M. Teldersstichting, het Wetenschappelijk bureau van de VVD, het Algemeen Rijksarchief te Den Haag en het reeds eerder genoemde DNPP. Archiefonderdelen werden door het hoofdbestuur verzonden aan het DNPP om zodoende het reeds aanwezige archiefmateriaal aan te vullen, terwijl het DNPP op haar beurt (onder restricties) materiaal ter beschikking stelde aan serieuze onderzoekers naar het liberale verleden. Een woord van dank gaat uit naar de medewerkers van dit politieke onderzoeksinstituut, te weten drs. G. Voerman (hoofd), dr. A.P.M. Lucardie, drs. B.H. de Boer en de dames I.M. Noomen, D. van Rheenen, B.H. Pier en J.J.M. Strijbosch voor de adequate en plezierige samenwerking in dit verslagjaar.

Het afgelopen jaar werd er door het hoofdbestuur ten behoeve van het blad Politiek! verschillende keren een beroep gedaan op het archief en de honorair archivaris drs. L.H.M. Osterholt.

- *Overige belangwekkende VVD archiefontwikkelingen.*

Het afgelopen jaar stond ook in het teken van twee andere VVD archieffeiten en alhoewel de bemoeienis van het hoofdbestuur sec bij deze ontwikkelingen niet groot is geweest, worden deze hier wel genoemd, daar zij naar de mening van het hoofdbestuur navolging verdienen. Zo maakte de Rijksarchiefdienst op 10 januari 2000 bekend dat de Kamercentrale Gelderland haar archief over de jaren 1972-1995 geschonken heeft aan het Rijksarchief Gelderland. Het archief, met een omvang van vijf meter, is naar de mening van het Rijksarchief van belang voor de recente politieke geschiedenis van Gelderland en de gemeenten in deze provincie. Overigens is de Kamercentrale Gelderland niet de eerste Kamercentrale die het archief bij een Rijksarchief onderbrengt. Bekend is dat onder meer de besturen van de kamercentrales Amsterdam, Groningen, Leiden en Rotterdam, Gelderland voorgingen en archief(-delen) met op zonder beperkende voorwaarden vooraf, hebben overgedragen.

Het persoonlijk archief van de heer H. Wiegel over de jaren 1948-1982 werd op 1 november jl. aan het Algemeen Rijksarchief (ARA) in Den Haag overgedragen en sluit goed aan bij de op 29 september 1982 door het ministerie van Binnenlandse zaken overgedragen Collectie Wiegel, waarin zich met name correspondentie van de Minister van Binnenlandse Zaken uit de jaren 1978-1981 bevindt. Het persoonlijk archief van de heer Wiegel vult de reeds bestaande archieven van liberale voormannen bij het ARA aan. Eerder waren anderen hem al voorgegaan, zodat er nu persoonsarchieven aanwezig zijn van:

- S.J. van den Bergh (1898-1977).
- mr. D.A. Delprat (1890-1988)
- mr. H.A. Korthals (1911-1976).
- H.J. de Koster (1914-1992).
- A.N. Molenaar (1888-1958).
- prof.mr. P.J. Oud (1886-1968)
- mr. H. van Riel (1907-1980).
- mr. J.G. Rietkerk (1927-1986).
- mevr. H.V. van Someren-Downer (1926-1980).
- mr. D.U. Stikker (1897-1979).
- S.H. Visser (1908-1983).
- prof. H.J.L. Vonhoff (1931-)

In de loop van 2001 en 2002 zullen naar verwachting nog de plaatsingslijsten vrijgegeven worden op de persoonlijke archieven van de prominente VVD leden:

- drs. S.M.V. van Aardenne, (1930-1995)
- J. Franssen (1951-)
- mr. W.J. Geertsema (1918-1991).
- Th. H. Joekes (1923-1999).
- mr. H.E. Koning (1934-)

1.2. Kaderplanning en begeleiding

Een aantal bijeenkomsten heeft plaatsgevonden tussen deskundige partijleden en een deskundige op het gebied van het human resources management. Tevens zijn er contacten gelegd met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om ervaring op te doen met het relatiemanagementbestand dat daar werd opgezet. In 2000 is ook gestart met een inventarisatie en evaluatie van de bestaande kaderplanning en begeleiding binnen de VVD, ter voorbereiding op een structuurnotitie die in de loop van 2001 zal worden uitgebracht.

1.3. Ledenadministratie

1.3.1. Afdelingen en centrales

In 2000 zijn voornamelijk door gemeentelijke herindelingen er 33 afdelingen opgeheven en ontstonden er door samenvoeging 12 nieuwe afdelingen. Tevens werden er 5 ondercentrales opgeheven.

Wijzigingen afdelingen en centrales in 2000

7 januari 2000:
De afdeling Zuidlaren werd gewijzigd in Tynaarlo (Q099)
7 januari 2000:
De afdelingen Nijkerk (C171), en Hoevelaken (C484) worden samengevoegd tot de afdeling Nijkerk-Hoevelaken (C484) . Tevens verhuist de oude afdeling Nijkerk uit de ondercentrale 022C naar de 023C.
7 januari 2000:
In de kamercentrale Leiden vervallen enkele ondercentrales. De ondercentrale Leiden (062G), de Vlietlanden (063G), Wassenaar (065G), Gouda e.o. (066G), en 't groene Hart (068G). Tevens Cote d'Azur (069G).
7 januari 2000:
De naam van de ondercentrale Dokkum (142N) heet nu de ondercentrale Noordoost Friesland .
17 maart 2000:
Elst (D105), Heteren (D478) en Valburg (D247) gaan samen als Overbetuwe (D105) .
17 maart 2000
De afdeling Middenveld (Q329) heet voortaan Midden Drente .
23 augustus 2000:
Holten (O172) en Rijssen (O628), zijn gefuseerd tot de afdeling Rijssen-Holten (O172) .
23 augustus 2000:
De afdeling Boxmeer (A574) heet nu Gemeente-Boxmeer .
23 augustus 2000
De afdeling Pekela (P501) hoort nu bij de ondercentrale Oldambt (166P) i.p.v. Veenkolonien-Westerwolde.
28 augustus 2000
De afdeling Olst (O269) en Wijhe (O406) zijn samengegaan tot de nieuwe afdeling Olst-Wijhe (O406) .
31 augustus 2000
Bemmel (D517), Gendt (D521) en Huissen (D457), gaan samen als Bemmel-Gendt-Huissen (D457) .

5 oktober
De afdelingen Venlo (R366), Tegelen (548) en Belfeld (R637), zijn samengegaan tot de nieuwe afdeling Venlo-Tegelen-Belfeld (R366) .
5 oktober 2000
De afdelingen Goor (O122), Markelo (O526), Diepenheim (O583), Ambt Delden (O695) en Stad Delden (O077) zijn samengegaan tot de nieuwe afdeling Hof van Twente (O526) .
18 oktober 2000
De afdelingen de Bilt (M052) en Maartensdijk (M219) gaan samen verder als de Bilt (M052) .
20 december 2000
De afdelingen Heino (O524) en Raalte (O455) gaan samen verder als Raalte (O455) .
20 december 2000
De afdelingen Dodewaard (D588), Echteld (D322) en Kesteren (D397) gaan verder als de afdeling Eldik (D322) .
20 december 2000
De afdelingen Hasselt (O535), Zwartsluis (O511), en Genemuiden (O404) gaan verder als de afdeling Zwartewaterland (O511) .
20 december 2000
De afdelingen Steenwijk (O338), Brederwiede (O134) en IJsselham (O062) gaan samen als Steenwijk (O338) .

Traditioneel werd er in het verslagjaar van ca. 33% van de afdelingen en centrales een jaarverslag ontvangen. Door de wijziging van de statuten, waarin het inleveren van een (model) jaarverslag verplicht is gesteld en de bijbehorende sanctie van het niet afdragen van resterende contributie, is in 2000 dit percentage verhoogd naar ca. 80%. Alle afdelingen die geen jaarverslag hadden ingeleverd, hebben overigens tijdig een schrijven gehad daarover van de algemeen secretaris, waarin gelegenheid werd geboden alsnog binnen een paar weken een verslag in te dienen.

Overzicht van afdelingen per kamercentrale en ontvangen jaarverslagen (over 1999)

KAMER-CENTRALE	Aantal OC's	Aantal Afdelingen	Ontvangen Jaarverslagen	Ontvangen %
A Den Bosch	2	39	33	85
B Tilburg	4	27	21	78
C Gld- Arnhem	8	47	29	62
D Gld -Nijmegen		19	12	63
E Rotterdam	1	1	1	100
F Den Haag	1	1	1	100
G Leiden	9	46	38	83
H Dordrecht	11	43	36	84
I Amsterdam	1	1	1	100
J Den Helder	4	42	35	83
K Haarlem	3	24	22	92
L Zeeland	6	12	11	92
M Utrecht	6	35	33	94
N Friesland	5	30	23	77
O Overijssel	7	29	17	59

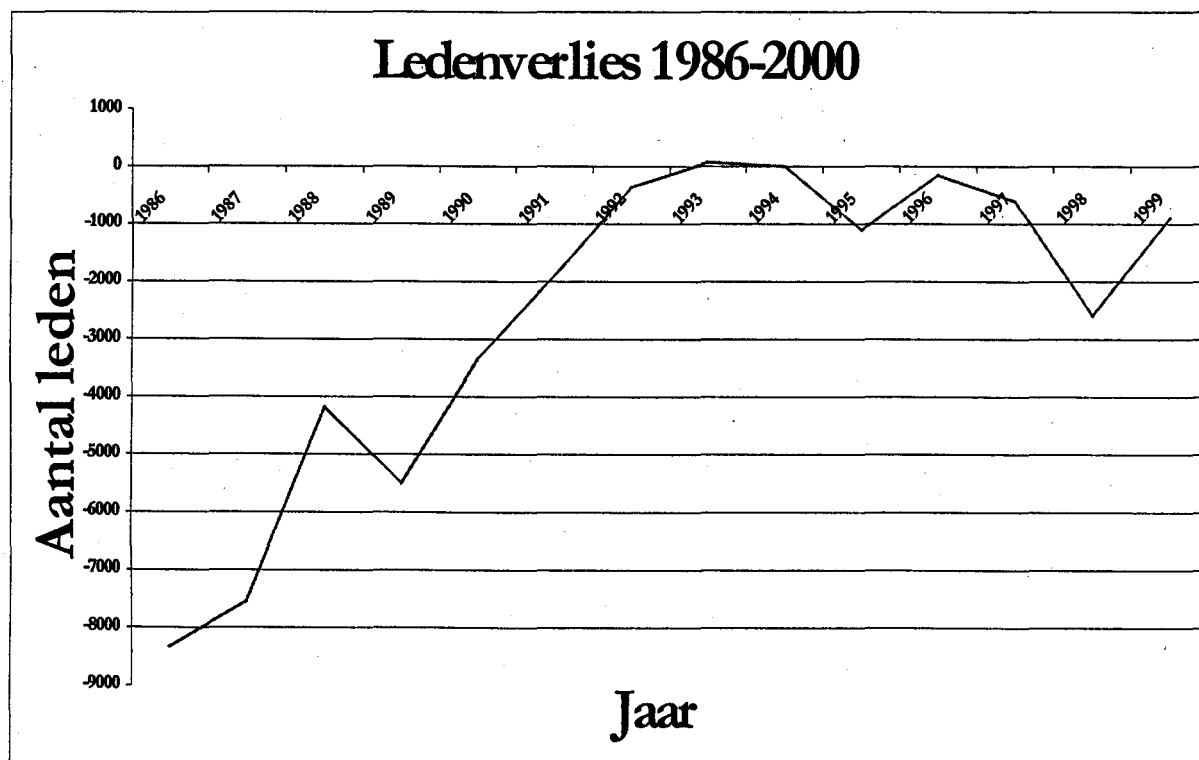
P Groningen	7	25	24	96
Q Drenthe	0	12	12	100
R Limburg	6	39	28	72
S Flevoland	0	5	4	80
Totaal	81	477	381	80

1.3.2. Ledenontwikkeling

Ontwikkeling ledenbestand 1986 - 2000

Jaar	Aantal leden	Bruto aanmelding	Bruto afname	Netto mutatie	% mutatie
1986	84617				
1987	76282	2508	10843	-8335	-9,85
1988	68735	2102	9649	-7547	-9,89
1989	64554	5026	9207	-4181	-6,08
1990	59047	2906	8413	-5507	-8,53
1991	55654	1940	5333	-3339	-5,75
1992	53754	3905	5805	-1900	-3,42
1993	53390	5097	5462	-365	-0,68
1994	53465	5195	5120	75	0,14
1995	53465	5066	5066	0	0
1996	52355	4040	5150	-1110	-2,12
1997	52197	4683	4841	-158	-0,3
1998	51585	4208	4820	-612	-1,19
1999	48991	3182	5776	-2594	-5,03
2000	48091	4105	5005	-900	-1,87

Het ledenbestand nam in 2000 af met bijna 2%. De verbetering is te danken aan minder opzeggingen, maar vooral aan een toename van het aantal nieuwe leden tot het vergelijkbare niveau van voor 1999. Het hoogste ledenverlies trad op in de kamercentrales Gelderland (Nijmegen) en Utrecht. Alleen de kamercentrale Flevoland kon het ledenbestand op het peil houden van 1999.

Ontwikkeling ledenbestand per kamercentrale 1994 - 2000

Kamercentrale	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Mutatie 2000	Mutatie 2000
A Den Bosch	2588	2633	2550	2518	2569	2457	2411	-46	-1,9%
B Tilburg	2924	2945	3026	2920	2876	2822	2706	-116	-4,1%
C Gld -Arnhem	5247	5206	4995	5057	4898	4548	4438	-110	-2,4%
D Gld - Nijmegen	1168	1230	1169	1184	1216	1359	1297	-62	-4,6%
E Rotterdam	1137	1208	1195	1217	1216	1177	1165	-12	-1,0%
F Den Haag	1938	1951	1901	1849	1808	1763	1723	-40	-2,3%
G Leiden	5506	5505	5358	5344	5218	5117	4957	-160	-3,1%
H Dordrecht	4300	4266	4160	4188	4133	3920	3818	-102	-2,6%
I Amsterdam	1302	1377	1385	1436	1511	1476	1531	-57	-3,9%
J Den Helder	3029	3018	3047	3030	2940	2825	2759	-66	-2,3%
K Haarlem	3985	3982	3960	3861	3686	3540	3462	-78	-2,2%
L Zeeland	1801	1778	1733	1722	1697	1606	1593	-13	-0,8%
M Utrecht	4830	4856	4702	4606	4531	4362	4169	-193	-4,4%
N Friesland	2418	2372	2332	2323	2275	2180	2155	-25	-1,1%
O Overijssel	3116	3079	3005	2975	2914	2765	2707	-58	-2,1%
P Groningen	2295	2267	2211	2165	2135	2035	1968	-67	-3,3%
Q Drenthe	2741	2681	2581	2492	2380	2262	2218	-44	-1,9%
R Limburg	2118	2119	2060	2292	2245	2082	2038	-44	-2,1%
S Flevoland	811	810	788	808	798	786	787	1	0,1%

1.3.3. Opbouw van het ledenbestand

De verhouding tussen mannen en vrouwen en de verschillende leeftijdsgroepen was in 2000 als volgt:

	Onbekenden	<18	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
MANNEN	2205	12	1880	3673	4731	7811	5733	4572	2579
VROUWEN	2177	2	483	1138	1678	3142	2236	2190	1841

1.4. Vorming en Scholing
1.4.1. Activiteiten

- *Lokale en regionale cursussen en trainingen*

De cursussen op regionaal niveau waren ook in 2000 de basis van alle vormings- en scholingsactiviteiten. In 2000 zijn regionaal in totaal 87 cursussen georganiseerd, tegen 94 in 1999. In 2000 is veel inspanning verricht in het op maat aanbieden van cursussen. In totaal zijn 5 maatwerk cursussen gerealiseerd, onder andere trainingen oppositievoeren, strategieworkshops en cursussen diversiteit.

- *Kaderschool*

Ook in 2000 vormde de kaderschool een belangrijk speerpunt van beleid. De kaderschool bestond ook in 2000 uit vier elementen: de kadercursus, de topkadertraining, de regionale kadertraining en de masterclass. Tijdens het traject bestond de mogelijkheid beoordeeld te worden. De beoordelingen zijn uitgevoerd door de begeleidings- en beoordelingscommissie (BBC). In 2000 zijn in totaal 70 deelnemers beoordeeld. Zij hebben na afloop van het traject hun beoordeling samen met een gericht ontwikkelingsadvies toegestuurd gekregen.

- *Kadercursus*

De kadercursus 2000 besloeg vier zaterdagen in Hilversum. Aan de kadercursus deden in 2000 in totaal ca. 140 personen mee. Sprekers op de kadercursus waren in 2000 onder andere de heer J.G.M. Alders (Commissaris der Koningin in de provincie Groningen, PvdA), de heer drs. J.S.J. Hillen (lid Tweede Kamer, CDA), de heer drs. P. Lankhorst (oud-lid Tweede Kamer, GroenLinks), de heer J. Maaten (lid Europees Parlement, VVD).

- *Topkadertraining*

Uit de deelnemersgroep van de kadercursus is een groep van 22 deelnemers geselecteerd voor de topkadertraining. Deze bestond uit drie zaterdagdagen vaardigheidstrainingen en twee integratieweekenden. Aan de topkadertrainingen verleenden onder andere de heer mr. H.E. Koning, de heer prof. dr. U. Rosenthal en de heer drs. H.B. Eenhoorn hun medewerking.

- *Regionale Kadertrainingen*

Met de regionale kadertrainingen werd beoogd op regionaal niveau een training aan te bieden die kennis en vaardigheden integreert. De trainingen worden in gezamenlijk verband door twee of meer kamercentrales georganiseerd. In 2000 vonden er in totaal 5 regionale kadertrainingen plaats.

- *Masterclass*

In mei 2000 heeft een masterclass plaats gevonden, voor een geselecteerde groep oud-deelnemers aan de drie voorgaande topkadertrainingen. De heer drs. W.P.C. van Zanten verzorgde een inleiding op het onderwerp 'argumenteren in de politiek' en de deelnemers volgden trainingen forumtechniek en debatteren. In totaal deden 16 personen mee aan de masterclass.

1.4.2. Landelijke activiteiten

- *Train-de-trainer*

Op 5 februari vond de jaarlijkse trainers- en inleidersbijeenkomst plaats. Doel van de bijeenkomst was in 2000 het breder inzetbaar maken van de inleiders. Nadruk in het programma lag op het onderwerp Argumenteren.

- *Voorzittersdag*

Jaarlijks organiseert de Haya van Somerenstichting de voorzittersdag. Voor deze dag, die dit jaar op 7 oktober plaatsvond, worden alle voorzitters van afdelingen en centrales, alsmede van provinciale vrouwencontacten, uitgenodigd. In 2000 stond de voorzittersdag in het teken van de voorbereidingen op de campagnes in 2002 en 2003. Aan de voorzittersdag deden in totaal 140 personen mee.

- *Landelijke dag Vorming & Scholing*

In 2000 stond de landelijke dag Vorming & Scholing geheel en al in het teken van het 25-jarig bestaan van de Haya van Somerenstichting. In een afwisselend programma kwamen onder andere de rol van opleidingsfunctionarissen, informatie- en communicatietechnologie en het profijt van opleiding & training aan bod. Aan de lustrumviering verleenden onder andere de heer drs. L.M.L.H.A. Hermans, de heer drs. B.J.M. Verwaaijen, de heer mr. I.W. Opstelten, de heer H.F. Dijkstal en de heer drs. H.B. Eenhoorn hun medewerking. De heren Eenhoorn en Dijkstal vroegen in het bijzonder aandacht voor de rol die de Haya van Somerenstichting kan spelen bij het selecteren van kandidaten voor diverse politieke en bestuurlijke functies. De landelijke dag vond plaats in Rotterdam en werd bezocht door 150 deelnemers. Onder de deelnemers waren ook 25 gasten van zusterpartijen uit Midden- en Oost-Europa aanwezig.

1.4.3. Stuurgroep Vorming & Scholing

De stuurgroep Vorming & Scholing is in 2000 in totaal 9 maal bijeengekomen, waarvan één maal gezamenlijk met de stuurgroep PR. De belangrijkste onderwerpen van bespreking waren: vormings- en scholingsactiviteiten op weg naar de verkiezingen in 2002 waaronder de leergang gemeenteraad, ontwikkeling masterclasses, de kaderschool, train-de-trainer, werkwijze stuurgroep, herziening cursusaanbod, ontwikkeling maatwerktrainingen, begeleiding V&S-functionarissen en doorontwikkeling van de kaderschool.

De samenstelling van de stuurgroep Vorming & Scholing per 31-12-2000 was als volgt: M.G.J. Harbers (voorzitter), mevrouw drs. E.I. Schippers (plaatsvervangend voorzitter), drs. V.C. Janssen (secretaris), J.N.J. van den Broek, mevrouw drs. H. Dijkgraaf, mevrouw A.J. van Eekelen, drs. D.D. Straat, mevrouw drs. A. de Widt-Nieuwenhuizen (adviseur namens de VVD-bestuurdersvereniging), mevrouw mr. B.M. de Vries (adviseur namens de VVD-Tweede-Kamerfractie) en mevrouw drs. P.H. Ginjaar (adviseur).

1.4.4. Landelijke commissie Vorming & Scholing

De LCV heeft in 2000 in totaal 6 maal vergaderd (5 maal in Utrecht, 1 maal in Vught). De belangrijkste onderwerpen waren coördinatie van regionale cursussen, cursusaanbod, de kaderschool, deelnemerswerving, begeleiding van oud-cursisten, de toekomst van V&S binnen de VVD, leergang gemeenteraad, voorzittersdag en de landelijke dag vorming & scholing.

Naast de leden en adviserende leden van de stuurgroep hadden de volgende leden, plaatsvervangende leden en adviseurs per 31-12-2000 zitting in de LCV:

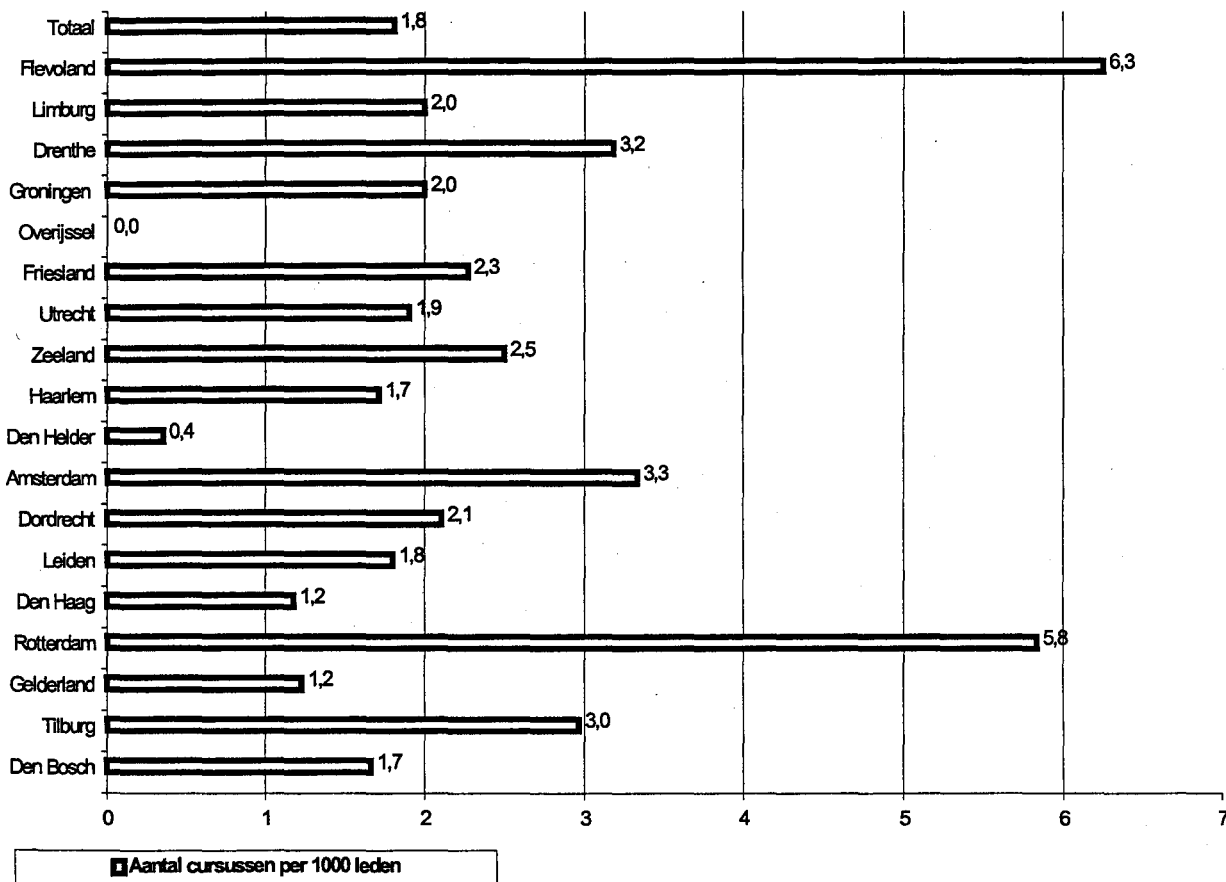
Leden: H. Kamman (KC Tilburg), drs. B. van Rooijen (KC Gelderland), mevrouw drs. O.F. Scheidel (KC Rotterdam), mr. drs. Ch.D.A. Ruijgrok (KC Den Haag), mevrouw F.L.M. Scheffer-Teeuwisse (KC Leiden), mevrouw H.H. de Jong-Kwant (KC Dordrecht), mevrouw Y.C. de Bont (KC Den Helder), mevrouw P.J. Noorduyt-van Rooijen (KC Haarlem), mevrouw C.A. den Baars-Alberts (KC Zeeland), drs. A.J. Ditewig (KC Utrecht), G.J. van der Scheer (KC Friesland), C.C. van Essen (KC Groningen), P.H. Sniijders (KC Drenthe), mevrouw drs. J. de Blécourt-Maas (KC Limburg), O.E.G. Kempenaar (KC Flevoland).

Plaatsvervangende leden: F. Smits (KC 's-Hertogenbosch), mr. J.A.M. Lemans (KC Tilburg), mevrouw M.G. Roelofs (KC Gelderland), mevrouw drs. E.J. Raap (KC Den Haag), mevrouw A. Kroeders (KC Leiden), E. Sinke (KC Amsterdam), drs. C.A.J. Oosters (KC Den Helder), mevrouw M. Montanus (KC Friesland), R.J. Tiezema (KC Overijssel), A.J. Wouters (KC Limburg).

Adviseurs: mevrouw J.A.E. van Olm-Koenen (namens de Organisatie Vrouwen in de VVD), de heer N.E. Soomer (namens de JOVD), de heer A.W. Dijk (namens de VVD-Bestuurdersvereniging).

1.4.5. Statistiek cursussen

In het onderstaande overzicht staat het aantal cursussen per duizend leden per kamercentrale die gerealiseerd zijn met ondersteuning van de Haya van Somerenstichting. Uit dit overzicht blijkt dat er gemiddeld 1,8 cursussen per duizend leden worden georganiseerd. De kc's Tilburg, Rotterdam, Amsterdam, Drenthe en Flevoland scoren ruim bovengemiddeld; de kc's Gelderland, Den Haag, Den Helder en Overijssel scoren ruim beneden het gemiddelde.

HOOFDSTUK 2: POLITIEK

2.1. Inhoudelijke discussies (themapdagen)

In 2000 werd de inhoudelijke discussie over belangrijke politieke onderwerpen gevoerd. Kenmerkend voor de keuze van de onderwerpen was de gedachte om vanuit verschillende invalshoeken met belangstellenden, leden en niet-leden, van gedachten te wisselen over belangrijke politieke vraagstukken. Het organiseren van bijeenkomsten als themadagen werd als middel gebruikt om hieraan vorm te geven.

Alle in het jaarplan 2000 opgenomen onderwerpen ter behandeling in de themadagen werden in het afgelopen jaar gerealiseerd. Naast de in het jaarplan genoemde onderwerpen werd ook een themadag over Sociale Verbondenheid georganiseerd.

- *Themadag "Ruimte in het nieuwe millennium"*

Op zaterdag 19 februari 2000 in het Jaarbeursgebouw te Utrecht werd onder de titel "Ruimte in het nieuwe Millennium" een themadag over mobiliteit, wonen, recreëren, en ondernemen in de 21ste eeuw georganiseerd.

Gedurende deze dag werden inleidingen gegeven door de volgende personen:

- De heer prof.dr. E.J. Bomhoff, hoogleraar Universiteit Nijenrode.
- De heer prof.ir. L.H. Immers, hoogleraar verkeer en infrastructuur Katholieke Universiteit Leuven en senioradviseur TNO-INRO

Inhoudelijk werd deze dag in samenwerking met de partijcommissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening vormgegeven. Deze dag werd door ruim 160 deelnemers bijgewoond.

- *Themadag "Kiezen voor Keuze"*

Een werkgroep -bestaande uit twee leden van de partijcommissie Volksgezondheid, twee Tweede-Kamerleden en twee Eerste-Kamerleden- heeft de discussienota 'Kiezen voor Keuze' opgesteld over de financiering en sturing van de gezondheidszorg. Ter introductie van deze discussienota organiseerde de VVD op zaterdag 8 april 2000 in de Haagse Hogeschool een themadag over de gezondheidszorg.

Medewerking aan deze themadag werd onder andere verleend door:

- mw. mr. A.M. van Blerck-Woerdman, VVD-Tweede-Kamerlid, die een toelichting gaf op de nota;
- prof.dr. A.P.W.P. van Montfort, directeur zorg Zilveren Kruis, sprak over de huidige belemmeringen van het systeem voor de zorgverzekeraar;
- drs. J.F. de Beer, gedelegeerd bestuurder bij stichting de Open Ankh, behandelde hetzelfde onderwerp vanuit de kant van de aanbieder van zorg;
- H.F. Dijkstal, voorzitter VVD-Tweede-Kamerfractie gaf namens de Tweede-Kamerfractie een visie op de gezondheidszorg in brede zin;
- mr. W.J.G. Blaauw, Voorzitter Raad van Bestuur, Zorggroep Noorderbreedte te Leeuwarden was dagvoorzitter.

De dag werd afgesloten met een discussie over de nota. Tevens is deze themadag de start geweest van een intensief discussietraject over de nota 'Kiezen voor Keuze' dat in samenwerking met het algemeen secretariaat, de partijcommissie Volksgezondheid en verschillende Kamercentrales werd georganiseerd. In 2001 zal dit worden voortgezet en afgerond. Inhoudelijk werd deze dag in samenwerking met de partijcommissie Volksgezondheid vormgegeven. Deze dag werd door ruim 140 deelnemers bijgewoond.

- *Themadag ICT "VVD online naar de toekomst"*

Op zaterdag 23 september 2000 vond in de VVD in de School van de Toekomst te "s-Hertogenbosch de themadag ICT plaats over informatie- en communicatietechnologie (ICT) en de gevolgen daarvan op de politiek, de overheid en de samenleving.

Het doel van deze dag was het ontwikkelen van bouwstenen voor het verkiezingsprogramma.

Medewerking aan deze themadag werd onder andere verleend door:

- de heer drs. L.M.L.H.A. Hermans, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
- de heer H.F. Dijkstal, voorzitter VVD-Tweede Kamerfractie
- de heer prof.dr. P. Frissen, hoogleraar bestuurskunde
- de heer ir. P. Smits, voorzitter raad van bestuur KPN.

Een werkgroep bestaande uit verschillende partijcommissieleden heeft deze dag inhoudelijk vormgegeven. De themadag was via interactieve "Webcams" en "Chat"-mogelijkheden via het Internet interactief bij te wonen. De themadag ICT is de eerste waarbij gebruik werd gemaakt van alternatieve financieringsbronnen. De betrokken dienstverlenende organisaties waren: KPN, Gemnet, Devote en Iris ICT-services. Deze dag werd door ongeveer 150 deelnemers bijgewoond.

- *Themadag Sociale Verbondenheid*

Op zaterdag 11 november 2000 werd in het Erasmus Expo & Congrescentrum te Rotterdam de themadag Sociale Verbondenheid over onderwerpen als sociale cohesie en integratie, solidariteit tussen generaties en sociale achterstand georganiseerd.

Inhoudelijke bijdragen werden verleend door:

- de heer H.F. Dijkstal, voorzitter VVD-Tweede-Kamerfractie
- de heer mr. I.W. Opstelten, burgemeester van Rotterdam
- de heer professor dr. G.B.M. Engbersen, hoogleraar Erasmus Universiteit Rotterdam

Met medewerking van oud topkadercursisten van de Haya van Somerenstichting en diverse kamerleden werd in een tiental rondetafelgesprekken werd aan de hand van stellingen met de aanwezige deelnemers worden gediscussieerd.

Een werkgroep bestaande uit deskundigen heeft deze dag inhoudelijk vormgegeven.

Deze dag werd door ruim 110 deelnemers bijgewoond.

2.2. Partijraden

Conform het Jaarplan 2000 hebben in dit jaar 2 partijraden plaatsgevonden waarin in een open en attractieve setting werd gediscussieerd.

- *Partijraad Dualisme en Lokale Democratie*

De partijraad op 5 februari 2000 stond in teken van een tweetal onderwerpen. Ten eerste, naar aanleiding van het rapport van de commissie Elzinga, "de positie van politieke partijen". Voor deze discussie gaf de heer dr. R.A. Koole een kritische inleiding.

Aan de hierop volgende forumdiscussie werd medewerking verleend door:

- de heer prof. dr. U. Rosenthal, lid staatscommissie Elzinga,
- de heer drs. H.B. Eenhoorn, voorzitter VVD,
- de heer dr. R.A. Koole, universitair hoofddocent universiteit Leiden
- de heer mr. A.J. te Veldhuis, lid Tweede Kamerfractie VVD

Over het tweede agendapunt, de notitie van het hoofdbestuur betreffende de gebondenheid van de Eerste-Kamerfractie aan het regeerakkoord, werd levendig gediscussieerd. Als gevolg hiervan is de notitie op enkele punten aangepast

- *Partijraad Miljoenennota*

De jaarlijkse partijraad Miljoenennota vond plaats op zaterdag 14 oktober 2000 in theater 't Spant te Bussum. Na een plenaire toelichting op de Miljoenennota door de Minister van Economische Zaken, mevrouw A. Jorritsma-Lebbink werd in 5 clusters aan de hand van een bespreknotitie over de begrotingen en prinsjesdag gediscussieerd. Vervolgens werden de uitkomsten van deze clusterbesprekingen onder leiding van de heer H.F. Dijkstal en de leden van de Tweede-Kamerfractie plenair behandeld.

Ook werd tijdens de Partijraad voor een motie die oproept tot afschaffing van de wegenbelasting gestemd. Binnen vijf jaar moet de motorrijtuigenbelasting voor automobilisten en motoren worden afgeschaft. Daarnaast moet de automatische prijsverhoging worden bevroren zolang de accijns in Nederland hoger is dan in België of Duitsland.

Bij de totstandkoming en uitvoering van deze partijraad zijn vrijwel alle partijcommissies betrokken geweest.

2.3. Partijcommissies

In het jaar 2000 werden door de partijcommissies 148 plenaire vergaderingen gehouden, waarbij het hoofdbestuur, de leden van de Staten-Generaal en de Europese fractie werden geïnformeerd en geadviseerd over de nieuwe ontwikkelingen op de verschillende beleidsterreinen.

Het aantal partijcommissies is met 18 in het verslagjaar gelijk gebleven aan dat van eind 1999.

In de samenstelling van de partijcommissies werden door het hoofdbestuur wijzigingen ten opzichte van de voorgaande periode aangebracht. Dit geschiedde steeds op verzoek van en/of na overleg met voorzitters en secretarissen van de betreffende commissies. Tevens is een start gemaakt met het onderzoek naar wat de doelstellingen van de partijcommissies zijn (of zouden moeten zijn) en welke structuur daarbij het beste zal passen. De partijcommissies, de leden van de Staten-Generaal en de Europese fractie zijn uitgenodigd hierover hun visie te geven.

Met betrekking tot de initiatie en organisatie van besloten bijeenkomsten werd in 2000 een actieve en initiërende rol aan de commissies van advies gegeven. Een aantal partijcommissies heeft deze rol goed opgepakt en, in overleg met de portefeuillehouder, bijeenkomsten georganiseerd.

Tevens is in het verslagjaar voor het eerst een combinatie gemaakt van de themadag met vervolg bijeenkomsten. Het betrof de presentatie van en eerste discussie over de nota 'Kiezen voor Keuze' (over de financiering en sturing van de gezondheidszorg) op een themadag, gevolgd door discussiebijeenkomsten in verschillende delen van het land. Deze vervolgbijeenkomsten werden in samenwerking georganiseerd door verschillende Kamercentrales, de partijcommissie Volksgezondheid en het algemeen secretariaat. Ook in 2001 zullen nog bijeenkomsten in dit kader plaatshebben. Tevens zal deze werkwijze worden geëvalueerd.

In het jaar 2000 is voorts weer intensief, op ad hoc-basis, samengewerkt tussen verschillende partijcommissies. Het betreft veelal spontaan opgerichte, kleine werkgroepen, bestaande uit deskundigen uit de verschillende partijcommissies, die tijdelijk adviseren over een (actueel) onderwerp. Deze werkwijze benut de aanwezige kennis en deskundigheid optimaal, is flexibel, creatief en voorkomt verkokering. Ingezet werd op een voortzetting, indien mogelijk uitbreiding, van deze manier van werken.

De partijcommissies hebben in het jaar 2000 verschillende externe deskundigen uitgenodigd. Voorts zijn er externe bezoeken door partijcommissies afgelegd. Ook hebben een aantal liberale bewindslieden terzake contact gehad met de partijcommissies. Dit werd zeer op prijs gesteld.

De partijcommissies zijn door het hoofdbestuur verzocht om een inbreng te ontwikkelen ter ontwikkeling van het verkiezingsprogramma 2002-2006.

• *Partijcommissie-activiteiten*

In 2000 werd er, ten behoeve van de werkzaamheden van de partijcommissies, een groot aantal brieven en vergaderstukken ontvangen en verzonden met betrekking tot inhoudelijke aspecten van het werk van de commissies. In de loop van 2000 is steeds meer overgegaan op communicatie per e-mail tussen het algemeen secretariaat en de commissies en de commissieleden onderling. Ingezet werd op een voortzetting van deze tendens. Ook is de automatische toezending van de Tweede-Kamerstukken aan de partijcommissies geëvalueerd. Momenteel ontvangt nog een enkele partijcommissie deze stukken. De overige partijcommissies krijgen specifieke stukken op verzoek toegezonden.

Overzicht van het aantal vergaderingen in 2000

Partijcommissies	Aantal vergaderingen
Binnenlandse Zaken	9
Justitie	6
Politie	6
Buitenlandse Zaken/Ontwikkelingssamenwerking	9
Defensie	9
Europese Zaken	8
* Buitenlandse Zaken/O.S./Defensie en Europese Zaken: gemeenschappelijke vergadering	2
Financieel Economische Zaken/MKB	9
Belastingen	11
Sociale Zaken	8
Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	9
Milieuhygiëne	6
Landbouw en Visserij/Natuurbeheer	10

Verkeer en Waterstaat	9
Onderwijs	9
Wetenschap en Technologiebeleid	10
Volksgesondheid	8
Leefvormen en Homoseksualiteit	8
Cultuur en Mediabeleid	2
totaal:	148

- *Jaarlijkse activiteiten:*

Op 6 september heeft de jaarlijkse bijeenkomst ter ere van de opening van het parlementaire jaar plaatsgehad. Naast de liberale leden van de Staten Generaal en het Europees Parlement, waren ook liberale bewindslieden, leden van het hoofdbestuur en van de partijcommissies aanwezig. Deze bijeenkomst werd goed gewaardeerd.

Op 11 oktober heeft de jaarlijkse vergadering van de voorzitters en secretarissen van de partijcommissies en de portefeuillehouder in het hoofdbestuur plaatsgehad. In deze vergadering zijn, naast huishoudelijke zaken, de voornemens en plannen voor het parlementaire jaar 2000/2001 besproken. In het kader van de evaluatie van de doelstellingen en structuur van de partijcommissies, is besloten de mogelijkheid van ingelasting van een extra vergadering voor de zomer van 2001 open te houden.

2.4. Internationale Zaken

Onder verantwoordelijkheid van de internationaal secretaris in het hoofdbestuur, drs. F.Z. Szabo, werd in 2000 een internationaal samenwerkingsprogramma uitgevoerd. Dit programma omvatte reguliere activiteiten van de Liberale Internationale en de ELDR, alsook diverse activiteiten met Midden- en Oost-Europese zusterpartijen in het kader van de subsidieregeling "Algemene Vorming en Scholing Politiek Kader Midden- en Oost-Europa". Daarnaast zijn er in 2000 doelgerichte bilaterale contacten geweest met diverse zusterpartijen.

Rode draad bij de internationale activiteiten is het onderhouden en - daar waar mogelijk - het uitbreiden en versterken van het internationale liberale netwerk. Met de aanstaande uitbreiding van de Europese Unie met de eerste Midden- en Oost-Europese landen kunnen de verhoudingen tussen de politieke stromingen drastisch veranderen. Het versterken van de liberale positie in deze landen had daarom in 2000 de bijzondere aandacht van de internationaal secretaris.

Hoogtepunten in het afgelopen jaar waren het congres van de Liberale Internationale in Ottawa (26-28 oktober) met het thema *World Trade at the New Millennium* en het ELDR congres in Tenerife (25-29 september) met het thema *The Enlargement of a Reformed Union – an Historical Imperative*. De Deen Uffe Ellemann-Jensen droeg het voorzitterschap van de ELDR partij over aan de Duitser Werner Hoyer.

In het kader van het Midden- en Oost-Europa-programma werden diverse activiteiten georganiseerd. Naast projecten met onze zusterpartijen Letland, Estland, Litouwen, Polen, Rusland, Tsjechië Slowakije, Hongarije, Roemenië Moldavië Kosovo, Albanië en Macedonië, organiseerde de VVD in Rotterdam een seminar over human resources management van politieke partijen. Het seminar werd bijgewoond door 23 deelnemers uit 11 Midden- en Oost-Europese landen. Daarnaast organiseerde de VVD een seminar in Zagreb (Kroatië) met de titel *Transparancy – The Liberal Fight against Corruption*. Aan dit seminar namen 27 politici van 8 zusterpartijen uit de regio deel.

Een volledig overzicht en beschrijvingen van de bovengenoemde activiteiten zijn terug te vinden in het *VVD International Annual Report 2000*. Dit verslag is op te vragen bij het algemeen secretariaat.

HOOFDSTUK 3: COMMUNICATIE

3.1. Stuurgroep LPC en Landelijke PR-Commissie

Na in 1999 veel gesproken te hebben over de taak en rol van de Landelijke PR-commissie (LPC) is in 2000 begonnen met een nieuwe werkwijze. Zo is een stuurgroep LPC -met onder andere externe deskundigen- ingesteld en werd meer gewerkt in werkgroepen. Dit alles met als doel de professionaliteit in het PR-beleid van afdelingen, centrales en partij te verhogen, alsmede de continuïteit te garanderen en actief meedenken te stimuleren.

De stuurgroep LPC is in januari 2000 ingesteld en is vervolgens vier keer bijeengekomen. Onder meer is gesproken over structurele ledenwerving/ledenbehoud, permanente profilering, 'de weg naar de verkiezingen in 2002' en de opkomst van lokale partijen. De aard van de werkzaamheden van de stuurgroep is met name beleidsvoorbereidend, adviserend en agenderend.

De stuurgroep bestond op 31 december 2000 uit de volgende personen:

mevrouw S.M.A.J. den Ouden-Huijgen (voorzitter), mevrouw drs. P.H. Ginjaar, G.H. Kocken, F.J. Melchior, drs. P.J.H.M. Luijten, J. Neve, M.J.M. Krom, G. Rensink en mevrouw mr. B.M. de Vries.

De LPC kwam dit jaar vijf keer bijeen. Op 23 en 24 juni vond bovendien het jaarlijks LPC-weekend plaats. In dit weekend is door de leden van de LPC onder meer uitgebreid gesproken over de opkomst van lokale partijen. De uitkomsten van de discussie worden verder meegenomen in de campagnevoorbereiding. De LPC-vergaderingen hebben onder meer in het teken gestaan van de pilots permanente profilering, structurele aanpak van ledenwerving en het organiseren van professionele bijeenkomsten. Ook werd gesproken over internet, de ledenwerfactie '2000 in 2000' en 'De weg naar de verkiezingen in 2002'. Een tweetal werkgroepen (ledenwerving en permanente profilering) worden door leden van de stuurgroep en de LPC gevormd.

Naast de leden van de stuurgroep LPC, bestond de LPC per 31 december 2000 uit de volgende personen:

mevrouw S.M.A.J. den Ouden-Huijgen (voorzitter), mevrouw C.R. Baljé-Rijnders (vice-voorzitter), mevrouw drs. P.H. Ginjaar (secretaris), mevrouw N. Michel (KC-Den Bosch), G.H. Kocken (KC-Tilburg), A. op de Weegh (KC-Gelderland), M. Grevink (KC-Rotterdam), drs. E.F. van Splunter (KC Den Haag), K. Brul (KC-Leiden), mr. R.J. de Bruin (KC-Dordrecht), F.J. Melchior (KC-Amsterdam), mevrouw G. Baijards-van der Laan (KC Den Helder), B. Nijmeijer (KC-Haarlem), mevrouw C. Schönknecht (KC-Zeeland), T.Y. Wiarda (KC-Utrecht), N. Joosten (KC-Friesland), mevrouw H. van Betten-Kooistra (KC Overijssel), mevrouw A.I. Sijkens-Luijtjens (KC Groningen), R. Vinke (KC-Drenthe), M.W. Geutjes (KC-Limburg), mevrouw F.W.M. Raaijmakers-Haarmann (KC-Flevoland).

Adviseurs waren:

A.W. Dijk (Bestuurdersvereniging), mevrouw H. Veling-Koetsier (Organisatie Vrouwen in de VVD), mevrouw R. Dijkman (hoofdredacteur Vrijheid & Democratie), mevrouw mr. B.M. de Vries (Tweede-Kamerfractie), G. Rensink (Voorlichting Tweede-Kamerfractie), E.G. Slinger (Voorlichting Europese fractie).

3.2 Nieuwe media (internet)

Sinds januari 2000 presenteert de VVD zich met één geïntegreerde site op het internet. De VVD-fracties van Tweede Kamer, Eerste Kamer, Europees Parlement en de partijorganisatie hebben daartoe in 1999 de krachten gebundeld.

Op 25 januari 2000 is een moderne basissite online geplaatst. Een extern gerichte site met onder andere nieuwsberichten, een actuele agenda, verkiezingsprogramma's, informatie over politici, de mogelijkheid om zich als lid aan te melden en een cursusoverzicht. Op de Nieuwsdienst hebben zich in een jaar tijd ca. 2500 belangstellenden geabonneerd. Via de site hebben zich ca. 350 nieuwe leden aangemeld. Gemiddeld werd de site dagelijks door vijf- tot zeshonderd mensen bezocht.

In de loop van 2000 is de site uitgebreid met algemene informatiepagina's voor de lokale en regionale VVD. Hierop treffen bezoekers namen van bestuursleden en politici, alsmede een adres waar men terecht kan voor informatie. Ook kan een eigen site aan deze pagina worden gelinkt. Voorts is een CD-rom ontwikkeld om afdelingen en centrales te helpen bij het (laten) bouwen en/of het 'updaten' van een eigen site.

In de loop van 2000 is nagedacht over het verder uitbouwen van de site met enkele nieuwe onderdelen, zoals een actuele vragenrubriek, een stelling van de maand waarop bezoekers kunnen reageren en besloten discussieplatforms. Deze ideeën zijn verder uitgewerkt en gebouwd door het Amsterdamse bedrijf Explainer. In het voorjaar van 2001 worden de nieuwe onderdelen aan de site toegevoegd.

3.3. Politiek!/ Vrijheid en Democratie.

In januari/ februari 2000 verscheen het laatste nummer van Vrijheid en Democratie in de vorm van een tabloid. Het hoofdbestuur besloot namelijk op 21 februari 2000 om een nieuw blad uit te geven over liberale politiek, in full color magazineformaat (23x28 cm) met 52 pagina's en in een frequentie van 4 nummers per jaar. De titel van dit kwartaalmagazine is: Politiek!. Het blad werd gerealiseerd door een commerciële uitgever en een professionele redactie, waarbij de link met de VVD werd gewaarborgd door mr D.W. Zwart (adviseur) en drs. M. Smit (coördinatie).

De formule van Politiek! ging uit van informatie die interessant is voor het hele kiezerspotentieel van de VVD, in tegenstelling tot het blad Vrijheid en Democratie dat zich louter op de leden richtte. Daarom werd Politiek! ook verkocht in de boekhandels en kiosken, zodat een breed publiek kennis kan nemen van liberale standpunten en inzichten.

Vrijheid en Democratie werd als katern in dit magazine voortgezet, om de mogelijkheid open te houden een aantal (reglementair verplichte) partijzaken rechtstreeks mee te kunnen delen aan alle leden.

In mei 2000, voorafgaande aan de 52ste jaarlijkse algemene vergadering verscheen het eerste nummer. De volgende nummers verschenen in september en november 2000.

3.4. Thorbeckehuis Nieuws

In de achtste jaargang van het Thorbeckehuis Nieuws verschenen in 2000 totaal 8 nummers. Met nummer 60 (31 maart 2000) werd de notitie "Het regeerakkoord en de EK-fractie" meegezonden en met het nummer 63 (29 september 2000) het activiteitschema 2001 en een supplement op de partijreglementen (hr).

3.5. Permanente profilering

Openbare politieke bijeenkomsten zijn belangrijk voor de structurele dialoog tussen partij, politici en kiezer. Het is één van de manieren waardoor je als partij en politicus in de gelegenheid bent om rechtstreeks (of via de media) contacten te onderhouden, leden en kiezers te informeren over de VVD-standpunten en om met elkaar van gedachten te wisselen.

Rond deze bijeenkomsten kregen het mediaplan, de free publicity en het werven van nieuwe leden extra aandacht van afdelingen, centrales en medewerkers van het algemeen secretariaat. Het gericht benaderen van potentiële leden door middel van de (officiële) uitnodigingen is van belang. Maar ook het plaatsen van aankondigen in de lokale kranten kan een grote groep potentiële leden bereiken.

In het jaar 2000 zijn in het hele land met grote regelmaat bijeenkomsten door afdelingen en centrales georganiseerd met onder andere landelijke VVD-politici. Het betreft spreekbeurten, themadagen, politieke avonden, inhoudelijke discussies en congressen. Deze activiteiten dienden meer en meer extern gericht te zijn, op de (liberale) kiezer. Naast het uitnodigen van de eigen leden zijn ook (in meer of mindere mate) geïnteresseerde (belangen)groepen uitgenodigd.

- *Spreekbeurten Kamerleden en Europarlementariërs*

In 2000 zijn in totaal ongeveer 250 VVD-bijeenkomsten in afdelingen met landelijke politici georganiseerd. Gemiddeld genomen zijn in iedere Kamercentrale ongeveer 12 bijeenkomsten georganiseerd. Logischerwijs hebben de grotere Kamercentrales in verhouding meer bijeenkomsten georganiseerd.

De Tweede-Kamerleden mevrouw E.G. Terpstra, de heer H.G.J. Kamp, de heer ir. P.H. Hofstra en mevrouw drs. W.C.G. Voûte-Droste zijn, met een gemiddeld aantal spreekbeurten van 15, het meest het land in getrokken om spreekbeurten te verzorgen.

De politici hebben –via de sprekerscoördinatie op het algemeen secretariaat- vervolgens ook nog 80 keer voor diverse externe organisaties gesproken.

- *Bijeenkomsten met fractievoorzitter Tweede Kamer*

In het kader van “de toer van Hans Dijkstal” langs alle Kamercentrales hebben in het afgelopen jaar 7 bijeenkomsten plaatsgehad, te weten in Gelderland, Rotterdam, Den Bosch, Friesland, Zeeland, Leiden en Den Haag. Deze bijeenkomsten zijn georganiseerd door het algemeen secretariaat en desbetreffende Kamercentrale gezamenlijk.

De opzet van de bijeenkomsten is professioneel. Afwisselende programma’s met toespraken, entertainment en talkshows, waarbij niet alleen medewerking werd verleend door de voorzitter van onze Tweede-Kamerfractie, maar ook door bewindspersonen, een grote delegatie Tweede-Kamerleden en lokale/regionale politici.

De bijeenkomsten zijn keer op keer druk bezochte activiteiten geweest, gemiddeld 150 tot 300 bezoekers per bijeenkomst. Naast het groot aantal aanwezige leden waren ook nieuwe gezichten, geïnteresseerden en potentiële leden, te zien. Daarnaast krijgen de bijeenkomsten in het algemeen ruime aandacht in lokale, regionale en landelijke media.

Tijdens de bijeenkomst in het najaar van de Kamercentrale Leiden hebben we de eerste kennis en ervaring opgedaan met fundraising (diners) als vorm van alternatieve financiering. Dit zal in 2001 worden voortgezet.

- *Bijeenkomsten met bewindspersonen*

De bewindsliden hebben met groot regelmaat in het land gesproken. Ongeveer 35 maal waren zij in den lande te vinden. Bijeenkomsten met bewindspersonen werden door Kamercentrale en partijbureau geïnitieerd en gecoördineerd. Verzoeken van afdelingen zijn in eerste instantie besproken in KC-verband, waarbij de spreiding van dergelijke bijeenkomsten, de organisatorische aandachtspunten en het extern karakter van de bijeenkomsten primair voorop stond.

- *Bijeenkomsten in het kader van de gemeentelijke herindelingsverkiezingen*

In het najaar zijn in diverse provincies gemeentelijke herindelingsverkiezingen gehouden. De betreffende gemeenten vallen binnen de kamercentrales Gelderland, Limburg, Overijssel, Utrecht en Noord-Holland.

Het hoofdbestuur heeft besloten om de betreffende afdelingen in hun (herindelings)-campagne te ondersteunen. Het ging hierbij met name om de inzet en steun van landelijke politici. Naast een tal van bijeenkomsten met lokale en landelijke politici zijn 11 grotere bijeenkomsten georganiseerd met de medewerking van de voorzitter van onze Tweede-Kamerfractie en/of bewindspersonen.

De herindelingsverkiezingen hebben -voor de VVD- een wisselend resultaat opgeleverd. Het hoofdbestuur heeft besloten om de (lokale) campagnes met de betrokken afdelingen te evalueren, en aanbevelingen op te stellen voor afdelingen en centrales voor volgende verkiezingen.

- *pilots permanente profilering*

In een viertal kamercentrales – te weten Amsterdam, Utrecht, Limburg en Drenthe- is ervaring en specifieke kennis opgedaan met permanente profilering. In het afgelopen jaar is in dit kader gestart met de uitvoering van pilot-projecten, waarbij is gekozen om te profileren op specifieke doelgroepen of specifieke thema's. De opgedane ervaringen worden geëvalueerd door de werkgroep permanente profilering van de LPC. Op basis hiervan worden voor de zomer 2001 aanbevelingen voor de toekomst gedaan.

- *Overige*

De overige bijeenkomsten in het kader van permanente profilering, zoals themadagen, regiobijeenkomsten en partijraden staan vermeld onder *hoofdstuk 2: politiek*.

3.6 Ledenwerving en -behoud

Ledenwerving stond ook in 2000 hoog op de agenda. Landelijk werd een grote ledenwerfactie opgezet en een aantal afdelingen ging actief aan de slag. Deze inspanningen wierpen vruchten af, maar helaas is er toch nog altijd sprake van een licht dalend ledental. In totaal zijn in 2000 er 4105 nieuwe leden ingeschreven. Zie het overzicht bij paragraaf 1.3.2.

- *2000 in 2000*

Op Prinsjesdag, dinsdag 19 september, werd door Bas Eenhoorn het startschot gegeven voor de ledenwerfactie '2000 in 2000'. Uitgangspunt voor de actie was dat ledenwerving zoveel mogelijk moet plaatsvinden aan de basis van de partij. Met gebundelde krachten van bestuurders, politici en vrijwilligers in het hele land is gepoogd 2000 nieuwe leden te registreren. Vanuit het hoofdbestuur en algemeen secretariaat zijn politici en bestuurders veelvuldig over de actie '2000 in 2000' geïnformeerd en zijn middelen ontwikkeld waar afdelingen en centrales gebruik van konden maken.

Hoewel het streefgetal niet werd gehaald, heeft de actie zeker nut gehad. In totaal hebben zich in de periode september tot en met december 1458 nieuwe leden aangemeld. In vergelijking met dezelfde periode in 1999 zijn van september tot en met december 2000 meer nieuwe leden geworven, namelijk 500. Bovendien is het aantal 'spijtoptanten' met 100 toegenomen. Daarnaast is ervaring opgedaan met een nieuwe methode van ledenwerving, 'direct mail'. Tevens heeft een aantal afdelingen actief leden geworven. Positieve resultaten die hierbij werden geboekt, zijn een goede stimulans om ook in 2001 nieuwe activiteiten te ontplooiën.

- *Pilot direct mail*

In 1999 heeft een Klankbordgroep Communicatie, bestaande uit enkele in- en externe deskundigen, het advies uitgebracht om concreet aan de slag te gaan met ledenwerving. Hiertoe werd een pilot ledenwerving ontwikkeld. Elementen uit dit voorstel zijn in 2000 nader uitgewerkt en vervolgens is de uitvoering ervan geïntegreerd in de actie '2000 in 2000'.

In de kamercentrales Gelderland, Tilburg, Limburg, Amsterdam, Den Haag en Groningen is in het najaar van 2000 een pilotproject 'direct mail' uitgevoerd. De bedoeling was om per kamercentrale 1000 brieven te verzenden aan potentiële VVD-leden. Het bleek lastig om zoveel adressen te verzamelen. Het aantal verzonden brieven was dus veel kleiner dan de bedoeling was, maar de kleinschalige test heeft wel aangetoond dat met 'direct mail' goede resultaten kunnen worden geboekt. De gemiddelde respons was goed. Zo'n honderd mensen hebben zich naar aanleiding van de wervingsbrief aangemeld als lid. Een uitvoerige evaluatie van het pilotproject zal nog plaatshebben.

- *Nieuwe ledendag*

In de Tweede Kamer heeft op maandag 6 november wederom een "Nieuwe-Ledendag" plaatsgevonden, een gezamenlijk project van fractie en algemeen secretariaat. Dit naar aanleiding van de reeds in 1998 gestartte "member-get-member-actie". VVD-leden, die een nieuw lid aanbrachten werden als beloning samen met het nieuwe lid uitgenodigd voor een kijkje achter de schermen in Den Haag. Circa 200 leden maakten van deze gelegenheid gebruik en hen werd een leuk, informatief programma aangeboden met vele enthousiaste reacties als resultaat. Besloten is inmiddels om ook in 2001 het organiseren van dergelijke bijeenkomsten voort te zetten.

- *Zendtijd politieke partijen*

In de zendtijd voor politieke partijen werd sinds mei 1999 een ledenwerfspot uitgezonden, nog altijd met succes. Kijkers kunnen zich naar aanleiding van de uitzending direct aanmelden als lid. Om hen te woord te staan zit telkens –enkele uitzonderingen daargelaten– een telefoonteam klaar. De uitzending levert keer op keer een aantal nieuwe leden en belangstellenden op. De invulling van de radiozendtijd (1 keer in de 2 weken op Radio 5) werd overgelaten aan de Tweede-Kamerfractie.

- *Ledenbehoud*

Naast het werven van leden, is in 2000 uiteraard ook aandacht besteed aan het behouden van leden. Een belangrijke taak was daarbij weggelegd voor de ledenadministratie. Waar mogelijk werd hierbij getracht mensen, die hun lidmaatschap hadden opgezegd, als lid te behouden. Bijvoorbeeld door hen te wijzen op het landelijk lidmaatschap of door brieven met inhoudelijke vragen door te sturen naar de Tweede-Kamerfractie.

HOOFDSTUK 4: BIJZONDERE GROEPEN EN PROJECTEN

4.1. Jongerenbeleid

4.1.1. CLJ

De commissie liberaal jongerenbeleid (CLJ) is de opvolger van de landelijke commissie jongerenbeleid (LCJ). De CLJ valt sinds 1 januari 2000 onder de verantwoordelijkheid van het JOVD-hoofdbestuur. Voor een verslag van de samenstelling en werkwijze van de CLJ wordt verwezen naar het jaarverslag van de JOVD.

4.1.2. Geschillencommissie JOVD-VVD

De geschillencommissie JOVD-VVD is ingesteld per 1 juli 2000. De geschillencommissie JOVD-VVD is in 2000 éénmaal informatief bijeengekomen; er zijn geen besluiten genomen. De geschillencommissie bestond in 2000 uit de volgende personen: E.R.M. Balemans (voorzitter), drs. V.C. Janssen (ambtelijk secretaris), C.Jetten (lid, JOVD), M. van der Schaaff (lid, JOVD), ir. F. van Dalen (lid, VVD), mevrouw drs. O.F. Scheidel (lid, VVD), R. Moester (plv. lid, JOVD), E.A.H. van der Biezen (plv. lid, VVD).

4.1.3. Samenwerking JOVD-VVD

Vanaf 1 januari 2000 is de JOVD de jongerenorganisatie van de VVD. In de samenwerking tussen beide organisaties is dan ook een intensivering waarneembaar. Deze uitte zich onder andere in het over en weer bijwonen van (hoofdbestuurs-)vergaderingen, het gezamenlijk benaderen van leden van JOVD en VVD en een gezamenlijk contributie-arrangement.

4.1.4. Activiteiten

Als gevolg van de nieuwe samenwerking heeft de VVD zelf geen activiteiten op het gebied van het jongerenbeleid meer ondernomen. Alle activiteiten in het kader van het politieke jongerenwerk zijn door de JOVD uitgevoerd. Voor een verslag van deze activiteiten wordt verwezen naar het jaarverslag van de JOVD.

4.2. Organisatie Vrouwen in de VVD

Het Landelijk bestuur heeft in het verslagjaar tienmaal vergaderd. Bij deze vergaderingen waren veelal de adviseur van het Hoofdbestuur alsmede leden van de 2^e Kamer fractie aanwezig.

De voorzitter nam deel aan de vergaderingen van het Hoofdbestuur, het POK en aan de Partijraad. De andere leden van het Landelijk Bestuur namen deel aan vergaderingen die verband houden met hun portefeuille. Tevens bezochten de leden van het Landelijk bestuur de bijeenkomsten van andere vrouwenorganisaties en politieke partijen alsmede de JAV, de BAV en het jaarlijkse congres van de VVD-Bestuurdersvereniging.

In het jaar 2000 heeft de Organisatie haar werkwijze aangepast. Er zijn clusters ontwikkeld voor onderzoek en ontwikkeling, politiek en netwerken. Ter voorbereiding op het congres zijn enkele regionale bijeenkomsten georganiseerd.

In maart werd het jaarlijkse congres gehouden met als thema: Is het Onderwijs op zijn toekomst voorbereid? Er bestond ruime belangstelling voor dit onderwerp, zowel vanuit de partij als van de aangeslotenen. Naar aanleiding van de landelijke bijeenkomsten en het congres heeft de Organisatie een samenvatting gemaakt van de problemen en knelpunten, gevolgd door een aantal aanbevelingen.

De voorzitter en secretaris politiek hebben de 23ste Speciale Sessie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, NGO sectie, bijgewoond (gehouden in juni 2000 in het Hoofdkwartier van de Verenigde Naties te New York) met de titel "Women 2000: gender, equality, development and peace for the 21st century

Het congres van de Liberale Internationale, gehouden van 25 tot 29 oktober 2000 in Ottawa is door de vice-voorzitter van de Organisatie bijgewoond. Tijdens het congres zijn enkele amendementen, mede gemaakt door de Organisatie, aangenomen o.a. betreffende "the status of widows"

De secretaris politiek heeft de Vrouwen Alliantie vertegenwoordigd tijdens de conferentie in Geneve die diende als voorbereiding op de evaluatie van Platform of Action Beijing +5

De Organisatie heeft een reactie gegeven op de Meerjarennota Emancipatiebeleid "Van Vrouwenstrijd naar vanzelfsprekendheid". De secretaris politiek heeft regelmatig overleg met de leden van de 2^e Kamerfractie over diverse onderwerpen.

De Organisatie Vrouwen in de VVD heeft vertegenwoordigers in diverse landelijke organisaties waaronder de Nederlandse Vrouwen Raad, NVR Internationaal, het Politiek Vrouwen Overleg, de Vrouwen Alliantie en heeft regelmatig overleg met E-Quality, het instituut voor Gender en Etniciteit.

De Adviesraad van de Organisatie vergaderde in het verslagjaar tweemaal. Tijdens deze vergaderingen zijn onder meer actuele politieke ontwikkelingen behandeld en is een aanzet gegeven om te komen tot een Liberaal Vrouwenennetwerk.

Voor deze vergaderingen worden leden van de Tweede Kamer uitgenodigd om inzicht te geven in hun dagelijkse werkzaamheden. Vanuit het Hoofdbestuur was de adviseur doorgaans aanwezig.

Voor een uitgebreid jaarverslag wordt verwezen naar het afzonderlijk jaarverslag van de Organisatie Vrouwen in de VVD dat is op te vragen is bij het secretariaat.

Op 1 januari 2000 was de samenstelling van het landelijk bestuur:

Mevr. W.C.M. Hessing, voorzitter, Mevr. J.A.E. van Olm-Koenen, vice-voorzitter, hoofdredacteur Liberale Vrouw, secretaris Vorming en scholing a.i. tevens lid van de stuurgroep Vorming en Scholing en de LCV, Mevr. C.M.P. Schunselaar-Henning, algemeen secretaris, Mevr. A.C. Volder-van Hulst, penningmeester, Mevr. drs. A.M. Hey, secretaris PR, lid LPC, Mevr. drs. R. Hoekstra-Hinze, secretaris politiek, Mevr. drs. N.C.J. Maes, secretaris politiek, Mevr. H. Veling-Koetsier, secretaris congres, plv.lid LPC, Mevr. P.J. Band-Hunteman, algemeen bestuurslid, Mevr. C.M.Th.Dost, hoofdredacteur Liberale Vrouw, Vacature secretaris Vorming en Scholing

In het verslagjaar werd afscheid genomen van Mevr. drs. A.M. Hey, secretaris PR en lid van de LPC, Mevr. C.M.Th. Dost, hoofdredacteur Liberale Vrouw, Mevr. ds. N.J.C. Maes, secretaris politiek en Mevr. C.M.P. Schunselaar-Henning, algemeen secretaris.

Mevr. P.J. Band-Hunteman werd benoemd tot algemeen secretaris a.i.

Door het vertrek van jhr. R.G.P. Sandberg tot Essenburg als adviseur van het Hoofdbestuur voor de Organisatie Vrouwen in de VVD is een vacature ontstaan. In deze vacature is voorzien door Mevr. W.J.M. Bregman-Kaaks.

4.3. Ouderenbeleid

Om het VVD-beleid met betrekking tot ouderenvraagstukken op een heldere maar eigentijdse manier vorm te geven en uit te dragen is de initiatiefgroep ouderen het afgelopen jaar van start gegaan met een herziening van de VVD-notitie "Waardevol Ouderenbeleid". Zij werd hierin gesteund door de leden van de Staten-Generaal, de Europese fractie en de VVD-partijcommissies. De herziene notitie zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2001 aan het hoofdbestuur worden aangeboden.

De initiatiefgroep ouderen heeft in 2000 via de coördinatoren ouderenbeleid vanuit de provinciale statenfracties en hun netwerken het ouderenbeleid verder versterkt. De wenselijkheid van de werkzaamheden, de werkwijze en de resultaten van de initiatiefgroep zijn in het afgelopen jaar door middel van een enquête onder de provinciale fracties onderzocht en vervolgens in een gezamenlijke vergadering nader geëvalueerd. Conform de hieruit voortvloeiende conclusies en aanbevelingen continueert de initiatiefgroep haar inspanningen voor een landelijke ouderenbeleid en het uitdragen van het politieke beleid van de VVD.

In het afgelopen jaar heeft de initiatiefgroep ouderen op 8 februari en 30 november 2000 gezamenlijk met de provinciale coördinatoren en hun netwerken het ouderenbeleid vergaderd. Gedurende de eerste vergaderingen sprak Tweede-Kamerlid mevrouw mr. A.M. van Blerck-Woerdman over de notitie "Zicht op Zorg" en bespraken Tweede-Kamerleden mevrouw E. Meijer en de heren drs. S.A. Blok en mr. W.H.J. Pastoors de actuele onderwerpen van het ouderenbeleid. De gezamenlijke vergadering van november stond in het thema van de nota "Wonen". Tweede-Kamerlid de heer mr. R. Luchtenveld sprak tijdens

deze vergadering over Ouderenhuisvesting en besprak Tweede-Kamerlid mevrouw E. Meijer de actuele onderwerpen van het ouderenbeleid.

Ook in het jaar 2000 was de VVD op de Ouderenbeurs te Utrecht met een stand vertegenwoordigd. Naast deze stand vonden er tevens twee debatten plaats waaraan de leden van de Tweede-Kamerfractie aan deelnamen.

Samenstelling

Mevr. C.A. Huigen-van Boven, L.G. de Steur, dr. E.V. Simons, M.R. van der Heijden, drs. L.H.M. Osterholt, mr. J.E. Peper, J.L. Roos, mevr. J. Schouten-Burger, mevr. I. van Tongeren-van der Meer, mevr. E. Meijer adviseur namens de Tweede-Kamerfractie en interim voorzitter mevr. W.J.M. Bregman-Kaaks adviseur namens het VVD hoofdbestuur. Nederlands Platform Ouderen, mevr. mr. P. Swenker adviseur namens de Eerste-Kamerfractie, mevr. drs. M.J. Sanders-Ten Holte adviseur namens de VVD-EP fractie.

4.4. Commissies ad hoc

• *Commissie Tweede Kamer*

In zijn vergadering van 4 september 2000 benoemde het hoofdbestuur de volgende personen tot lid van de Commissie Tweede Kamer 2002:

- J. Kamminga (voorzitter)
- Drs. E. Asscher
- P. Blauw
- Mevrouw W.H. Huijbregts-Schiedon
- Mevrouw ir. J.M. Leemhuis-Stoutt
- Drs. M. Rutte

Als secretaris van de commissie trad mevrouw mr. R. Heerema, bestuursassistent bestuurszaken op.

De opdracht van de commissie Tweede Kamer is het zoeken naar 30 a 35 nieuwe kandidaten die, het personeelsbeleid en de aanbevelingen van de TK-fractievoorzitter in aanmerking genomen, met zittende Kamerleden categoriaal worden vergeleken opdat hier mee een evenwichtige mix kan worden gemaakt voor een uitstekende fractie en potentiële opvolging daarvan.

De commissie bereidde haar werkzaamheden in het najaar van 2000 en het voorjaar van 2001 voor en zal vanaf april 2001 een aanvang nemen met de oriënterende gesprekken met geïnteresseerde personen.

• *Commissie Verkiezingsprogramma 2002-2006*

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 4 september 2000 de VVD Tweede Kamer verkiezingsprogrammacommissie 2002-2006 benoemd. De samenstelling van de Commissie is als volgt:

- dr. P. Korteweg (vz.)
- drs. J.B. Goring
- drs. E. Haaksman
- mevrouw prof. dr. Mr. E.M. Kneppers-Heijnert
- mevrouw mr. S.E. Korthuis
- mr. M. Patijn
- drs. T. Zwart
- drs. A.P. Visser

Als ambtelijk secretaris van de commissie trad drs. J. de Haan, assistent politiek op.

De taakopdracht is als volgt geformuleerd:

Het huidige programma toetsen aan nieuwe maatschappelijk ontwikkelingen en inzichten en het programma actualiseren naar financieel economische omstandigheden van vandaag en de komende periode. Het stuk Liberalisme 2000 zal daarbij worden betracht.

• *Commissie Koning*

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 21 februari 2000 de Commissie Koning ingesteld. De Commissie bestond uit de heer mr. H.E. Koning en hij werd in zijn werkzaamheden bijgestaan door mevrouw mr. R. Heerema. In maart 2000 is de Commissie aan het werk gegaan. Aan de commissie was de volgende doelstelling meegegeven:

De VVD een inzicht verschaffen in de manier waarop de aan de VVD gelieerde stichtingen worden gefinancierd. Om dit uit te zoeken zullen de instellingen waarmee de VVD een bestuurlijke en/of financiële relatie onderhoudt onderzocht worden. Dit is van belang omdat er volledige openheid vereist is als gevraagd wordt om het openbaar maken van de gegevens.

- *Klankbordgroep Alternatieve Financiering*

Op 17 januari 2000 stelde het hoofdbestuur de klankbordgroep alternatieve vormen van financiering in. Deze bestond uit de volgende personen:

- De heer drs. M. Kuperus RC, voorzitter;
- Mevrouw drs. W.C.G. Voûte-Droste, penningmeester Tweede-Kamerfractie;
- De heer E.G. Slinger, verbindingfunctionaris VVD - leden europees parlement;
- De heer ir. W.G. de Raad, penningmeester VVD - bestuurdersvereniging;
- Mevrouw mr. S.M.A.J. den Ouden, beoogde HB lid en beoogde voorzitter LPC;
- Mevrouw C.C.M. Smit, Lid LPC;
- Mevrouw A.C. Volder-van Hulst, penningmeester organisatie vrouwen in de VVD;
- De heer J. Petter, penningmeester KC Den Helder;
- De heer D.N. Meulblok, penningmeester KC Zeeland;
- De heer mr. drs. J.C. van Baalen, lid Tweede Kamer;
- De heer R. Bremekamp, oud-voorzitter JOVD.

De commissie had als opdracht om onderzoek te verrichten naar de volgende vormen van alternatieve financiering:

- Sponsoring
- Differentiatie lidmaatschap
- Afdracht door politiek vertegenwoordigers
- Fondsenwerving/ giften

De voorstellen van de commissie zijn besproken in de hoofdbestuursvergaderingen van 20 november en 11 december 2000. Buitendien is met de leden van het POK overlegd op 16 december 2000. De voorstellen hebben in het verslagjaar niet tot besluitvorming geleid.

- *Commissie voorkeursactie*

In zijn vergadering van 21 februari en 20 maart 2000 besprak het hoofdbestuur de notitie "een kwestie van voorkeur" van de commissie voorkeursacties. De taakopdracht van de commissie luidde: *"adviseer het hoofdbestuur over de spelregels die in acht moeten worden genomen om een juiste verhouding en een geaccepteerd evenwicht tot stand te brengen tussen partijdemocratie en tussen voorkeursacties"* Deze notitie vormde de basis voor de door het hoofdbestuur vastgestelde gedragscode voorkeursacties. De code behelste een aantal gedragsregels die kandidaten en besturen dienen na te leven bij het voeren van voorkeursacties. De gedragscode werd in november 2000 toegezonden aan alle afdelingen en centrales tezamen met de teksten voor de kandidaatstellingsprocedures.

De samenstelling van de commissie voorkeursacties was:

- Mevrouw C.R. (Roos) Baljé-Rijnders (voorzitter)
- Mevrouw mr. Drs. D. (Désirée) de Groot (secretaris)
- De heer R. (Rolf) Haafkens;
- De heer ir. G.S.M. (Guy) Kerpen;
- De heer E. (Ed) Kroskinski;
- De heer dr.T. (Tom) Zwart;

De commissie sprak met de heer mr. A.J.M. Manders en de heer drs.W. Russchen die bij de laatst gehouden verkiezingen voor het Europees Parlement (juni 1999) een voorkeursactie hebben gevoerd. De heer Manders werd met voorkeurstemmen gekozen.

HOOFDSTUK 5: OVERIGE JAARVERSLAGEN

5.1. VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal

• *Samenstelling fractie:*

Bij aanvang van het verslagjaar is de samenstelling van de fractie (38 leden) als volgt:
H.F.Dijkstal, mr.drs.J.C.van Baalen, E.R.M.Balemans, drs.S.A.Blok, mr.Ph.G.Brood, W.I.I.van Beek, J.D.Blaauw, drs.O.Cherribi, C.G.A.Cornielje, mevr.mr.A.M.van Blerck-Woerdman, M.van den Doel, mevr.M.J.Essers, J.M.Geluk, ir.E.L.P.Hessing, ir.P.H.Hofstra, H.G.J.Kamp, drs.J.H.Klein Molekamp, mr.R.Luchtenveld, mevr.E.Meijer, mr.drs.A.Nicolaï, mr.J.M.L.Niederer, G.J.Oplaat, mevr.F.Orgü, mr.W.H.J.Passtoors, mr.M.Patijn, mevr.mr.P.Remak, J.Rijpstra, mevr.J.F.Snijder-Hazelhoff, mevr.E.G.Terpstra, drs.M.W.Ch.Udo, mr.A.J.te Veldhuis, mevr.drs.P.J.L.Verbugt, mr.O.P.G.Vos, mevr.drs.W.C.G.Voûte-Droste, mevr.mr.B.M.de Vries, mr.drs.F.H.H.Weekers, drs.F.W.Weisglas, G.Wilders.

Het fractiebestuur bestaat uit de leden: H.F.Dijkstal (voorzitter), C.G.A.Cornielje (vice-voorzitter) drs.F.W.Weisglas (secretaris), mevr.drs.W.C.G.Voûte-Droste (penningmeester), J.Rijpstra secretaris-personeel), mevr.mr.B.M.de Vries (lid, belast met de contacten met partijgeledingen).

Op 13 april overlijdt mr.Ph.G.Brood op zijn werkkamer.Op 9 mei wordt als zijn opvolger beëdigd dhr. A.H.Swart

• *Vergaderingen*

- Het fractiebestuur vergadert iedere maandagochtend.
- Het clustercoördinatorenoverleg komt iedere maandag in vergadering bijeen met het fractiebestuur.
- De fractie vergadert iedere dinsdag ter voorbereiding op de die week in de Kamer geagendeerde onderwerpen.
- Op woensdagmiddag wordt een thema-fractievergadering belegd.
- Op 25 en 26 augustus komt de fractie bijeen voor het jaarlijkse vergader-'weekend'. Op zaterdag voegen bewindslieden, partij-voorzitter, voorzitter van de VVD-Eerste Kamerfractie en Eurofractie zich daarbij.

• *Contacten met partijgeledingen:*

- De diverse vergaderingen, themabijeenkomsten en congressen van partijcommissies en andere partij-geledingen worden door fractieleden bijgewoond.
- Als vervolg op een ledenwerfactie van de partij ontvangt de fractie voor de tweede keer de aangemelde nieuwe leden voor een kijkje achter de schermen van de fractie. Circa 200 mensen wonen deze nieuwe-leden-dag bij.

• *Diversen*

- In januari vindt een grote interne verhuizing van leden en medewerkers plaats, waarna de fractie voor het grootste deel is gehuisvest op de werkplekken die als gevolg van de verkiezingen-1998 aan de fractie zijn toebedeeld, tw. de gehele begane grond en de gehele tweede etage van het gebouwdeel Binnenhof 1a.
- Op 12 september houdt de fractie een reunie voor alle oud-leden, oud-fractiemedewerkers en oud-persoonlijk medewerkers. De circa driehonderd aanwezigen ontvangen na afloop een voor deze gelegenheid samengesteld reunie boek met gegevens over de fractie vanaf 1948 tot 2000 en een door de fractie samengestelde video over deze periode getiteld "Politiek is niet voor bange mensen".
- Op 13 december presenteert de fractie het boek "Brood in reflectie". Dit, door de fractie uitgegeven boek, wordt samengesteld door de medewerkers van het overleden fractielid Philippe Brood, ter nagedachtenis van zijn gedachtegoed.
- De fractie ontvangt in dit verslagjaar 1680 brieven, via het partijbureau 28 brieven en 550 e-mails. Hier zijn de rechtstreeks aan de leden verzonden brieven en e-mails niet bij inbegrepen.

- In totaal ontvangt de fractie in het verslagjaar 88 groepen. Ook hier is het aantal groepen dat wordt ontvangen door fractieleden niet bij inbegrepen.
- De gesprekken met belangenorganisaties en bedrijven worden voortgezet via werkbezoeken en gesprekken in de Kamer of ter plaatse.
- De fractie wordt ondersteund door 30 fractiemedewerkers en 45 persoonlijk medewerkers.

5.2. VVD Europese fractie

• *Samenstelling*

De VVD Eurofractie bestaat uit Jan Kees Wiebenga, Elly Plooij-van Gorsel, Jan Mulder, Jules Maaten, Marieke Sanders-ten Holte en Toine Manders.

De taakverdeling was als volgt:

Jan Kees Wiebenga:

Ondervoorzitter van het Europees Parlement
Commissie Justitie en Binnenlandse Zaken
Commissie Ontwikkelingssamenwerking (plaatsvervangend)

Elly van Plooij-Gorsel:

Commissie Industrie, Externe Handel, Onderzoek en Energie
Ondervoorzitter Tijdelijke Commissie ECHELON
Begrotingscommissie (plaatsvervangend)
Commissie Rechten van de Vrouw (plaatsvervangend)

Jan Mulder:

Begrotingscommissie
Commissie Begrotingscontrole (plaatsvervangend)
Commissie Landbouw (plaatsvervangend)

Jules Maaten:

Commissie Milieubeheer en Volksgezondheid
Economische en Monetaire Commissie (plaatsvervangend)

Marieke Sanders-ten Holte:

Commissie Cultuur, Jeugd en Onderwijs
Commissie Rechten van de Vrouw
Commissie Regionaal Beleid, Vervoer en Toerisme
(plaatsvervangend)

Toine Manders

Commissie Juridische Zaken en Interne Markt
Commissie Werkgelegenheid en Sociale Zaken
(plaatsvervangend)

• *ELDR-fractie*

De VVD leden in het Europese Parlement maken deel uit van de ELDR-fractie (Europese Liberale en Democratische Partij). De ELDR-fractie is derde fractie in het Europees Parlement met 52 leden (11 Britten, 8 Italianen, 8 Nederlanders, waarvan 6 van de VVD en 2 van D66, 6 Denen, 5 Belgen, 5 Finnen, 4 Zweden, 3 Spanjaarden, een Ier en een Luxemburgse). De Ier Pat Cox fungeert als fractievoorzitter.

• *Contact met de VVD-geledingen*

De VVD-leden in het Europese Parlement rekenen het traditioneel tot hun taak intensieve betrekkingen te onderhouden met de VVD in al haar geledingen. Zo worden vele partijbijeenkomsten bezocht en woonden de Europarlementariërs per toerbeurt de vergaderingen van de Tweede Kamerfractie, van het Hoofdbestuur en van het POK bij. Daarnaast hebben zij zitting in een aantal Partijcommissies. In 2000 brachten een aantal kamercentrales en afdelingen op uitnodiging van de Eurofractie een bezoek aan het Europees Parlement in Brussel of Straatsburg. Ook de JOVD maakte van deze mogelijkheid gebruik. Ook langs een andere weg houdt de VVD-Eurofractie contact met de leden in Nederland en wel door het Eurocontact, de contactgroep met bestuursleden van de kamercentrales. Daarnaast doen de zes leden meerdere malen per jaar verslag van hun activiteiten in het Euro-katern van de VVD-Express. Tenslotte worden vindt u meer informatie over de activiteiten van de VVD-Eurofractie op het internet: www.vvd.nl (Eurofractie)

- *Afsluitend*

Met het oog op de toekomst moet worden opgemerkt dat het liberalisme in Europa versterking behoeft. Vijf van de huidige vijftien lidstaten, waaronder Duitsland en Frankrijk, zijn niet vertegenwoordigd in de ELDR-fractie. Toch bevindt zich in deze landen een aantal geestverwante stromingen. Werken aan de verbreding van de liberale groep is een belangrijke opgave voor de komende tijd. Dit geldt natuurlijk nog sterker met de toekomstige oostwaartse uitbreiding van de Europese Unie.

5.3. VVD-Bestuurdersvereniging

Een jaar zonder reguliere verkiezingen wil niet zeggen dat het een rustig jaar is. Vele activiteiten moeten steeds weer worden georganiseerd of begeleid. De VVD-Bestuurdersvereniging werd daarbij helaas gehandicapt doordat haar bureau niet optimaal kon functioneren. De verhuizing van het Thorbeckehuis en langdurige ziekte van een medewerker waren daar debet aan. Desondanks en dankzij de grote inzet van beide andere medewerkers is veel werk verzet, werd er van de advies- en klankbordfunctie van het bureau van de VVD-Bestuurdersvereniging goed gebruikgemaakt en verscheen Provincie en Gemeente zonder haperingen.

Begin 2000 bestond het bestuur uit navolgende personen:

dagelijks bestuur

de heren drs. E. Haaksman (voorzitter), A.S. Scholten (secretaris) en ir. W.G. de Raad (penningmeester) en de dames drs. L.E.J. Engering-Aarts (ondervoorzitter) en drs. A. de Widt-Nieuwenhuizen (lid)

provinciale vertegenwoordigers

de dames M. Brouwer-te Roller (Zeeland), J.T. Prikken-Krikke (Overijssel), G. Slob-Minkema (Zuid-Holland) en J.F. Snijder-Hazelhoff (Groningen) en de heren J.W. Boekhoven (Fryslân), W.J.M. Geurts (Limburg), D. Halbesma (Flevoland), S.J. Kremer (Drenthe), J.W. Lagerweij (Gelderland), ing. S.C.O. Pladet (Noord-Brabant), F.J. Vos (Utrecht) en mr. ing. W.J.N. Waaijer (Noord-Holland)

kwaliteitszetels

mevrouw mr C.L. Liebregts (gemeentesecretarissen) en de heer ir. J.E.M. van Velsen (waterschapsbestuurders)

lid van advies namens het hoofdbestuur van de VVD

de heer ir A.J. Korff.

- *Bestuur*

- Op 15 april verliet de heer Haaksman het bestuur. Hij werd opgevolgd door mevrouw Engering. Mevrouw De Widt werd ondervoorzitter, waarna de heer mr. M.A.P. van Haersma Buma als nieuw lid tot het dagelijks bestuur toetrad. Ook de dames Prikken en Snijder, Liebregts en de heren Halbesma en Van Velsen traden af. Zij werden opgevolgd door respectievelijk de dames A. Boltje-Zunneberg en mr. J.A. Hekman en de heren H.Th.M. Peterse, ing. A.H. Vermeer en E.H. Togtema.
- Nadat de heer Korff zijn lidmaatschap van het hoofdbestuur van de VVD beëindigde, werd mevrouw W.J.M. Bregman-Kaaks de nieuwe bestuursadviseur.
- Op 4 november werd de heer Peterse opgevolgd door de heer J.S. de Regt.

De personele bezetting van het bureau bleef ongewijzigd: de heer A.W. Dijk (adjunct-secretaris), mevrouw M. de Goede (administratrice) en de heer A.G. van der Stoel (freelance projectmedewerker).

- *Bijeenkomsten en activiteiten*

Zoals gebruikelijk organiseerde de VVD-Bestuurdersvereniging naast veel regionale bijeenkomsten een aantal landelijke activiteiten.

- Op 5 februari was er een door het Platform jonge liberale bestuurders georganiseerde training 'Persoonlijke effectiviteit'.
- Op 19 februari was er een door de VVD georganiseerde themadag 'Ruimte in het nieuwe millennium' waarbij ook de bestuurdersvereniging was betrokken.
- Op 15 april werd de jaarvergadering gehouden. Na het huishoudelijke deel ging de heer mr. R. Luchtenveld (lid van de VVD-fractie Tweede Kamer der Staten-Generaal) kort in op een aantal actuele zaken: integriteit van het openbaar bestuur; de eventuele vermindering van het aantal

leden van Provinciale Staten; de beloning van wethouder. Zijn fractiegenoot de heer mr. A.J. te Veldhuis sprak vervolgens over de voorstellen van de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie (commissie-Elzinga), waarna mevrouw drs. L.E.J. Engering-Aarts de uitkomsten van een via Provincie en Gemeente gehouden enquête over een aantal Elzinga-voorstellen toelichtte.

- Op 12 mei vond in Zuid-Holland de jaarlijkse ontmoeting van gekozen en benoemde liberale provinciebestuurders en de VVD-leden in de Eerste Kamer der Staten-Generaal, de zogenoemde statendag, plaats. Thema's waren de glastuinbouw, het Westland en de recreatieve ontwikkeling van Hoek van Holland.
- Op 19 juni was er een door de Ir Lely Kring georganiseerde bijeenkomst over de bestuurssamenstelling van waterschappen. Inleidingen werden gehouden door de heren ir. J.J. de Graeff (dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Schieland), drs. J.H. Klein Molekamp (lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal) en drs. S.B. Swierstra (VVD-lid van Gedeputeerde Staten van Drenthe en lid van het dagelijks bestuur van het IPO).
- Op 13 juli sprak een aantal burgemeesters tijdens een door het Liberaal burgemeestersgezelschap P.J. Oud georganiseerde mini-conferentie over de (soft)drugsproblematiek.
- Op 15 september was er Dordrecht een bijeenkomst voor liberale (deel)gemeentelijke collegeleden, de zogenoemde wethoudersdag. Thema's waren de economische ontwikkeling van de Drechtsteden, de revaluatie van de Dordtse binnenstad en het toeristisch en recreatief beleid van de gemeente Dordrecht.
- *Jaarcongres*
 - Op 3 en 4 november vond het jaarcongres plaats. Direct daaraan voorafgaande was er op de vrijdagmiddag al een aantal bijeenkomsten. 'Europa en decentrale overheden' werd ingeleid door mevrouw drs. M.J. Sanders-ten Holte (VVD-lid in de ELDR-fractie in het Europees Parlement) en de heren prof. dr. B. Hessel (bijzonder hoogleraar Europees recht en decentrale overheden vanwege de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur aan de Universiteit van Utrecht), mr. A.Ph. Hertog (voorzitter van de Nederlandse delegatie naar het Comité van de Regio's en burgemeester van Velsen) en ir. H. Pluckel (hoofd van het Bureau Regio Randstad te Brussel). Door het Platform jonge liberale bestuurders was een bijeenkomst onder het motto 'Een carrière in de politiek: zin of onzin?' met als inleiders de heren mr. H.M. Meijdam (VVD-lid van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland) en Ch.B. Aptroot (voorzitter van de VVD-fractie in Provinciale Staten van Zuid-Holland). De heer mr. drs. H.N.A.J. Zijlmans (burgemeester van Beuningen) sprak voor het Liberaal burgemeestersgezelschap P.J. Oud over welke onverwachte situaties kunnen ontstaan als je als burgemeester integer met een mogelijk psychiatrisch probleem wilt omgaan en welke gevolgen dat kan hebben.
 - Het jaarcongres had als thema 'Visie op ruimte'. Hoofdspreker op de vrijdagavond was de heer drs. J.P. Pronk (minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer). De avond werd uitgeleid door de heer J. Franssen (commissaris van de Koningin in de provincie Zuid-Holland). Zaterdag werd de huishoudelijke vergadering gevolgd door een viertal workshops. 'Ruimte voor water' werd ingeleid door mevrouw drs. J.M. de Vries (staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat) en de heer F. Tielrooij (voorzitter van de commissie Waterbeheer 21ste eeuw), 'Ruimte voor infrastructuur: wegen, rail, water, elektronica' door de heer ir. P.H. Hofstra (lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal), 'Ruimte voor wonen in leefbare gemeenschappen' door de heer J.W. Remkes (staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer) en 'Ruimte voor een multifunctioneel buitengebied: natuur, recreatie en agraria' door de heer mr. W.H.J. Passtoors (lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal).
- *Diversen*
 - De gedeputeerden, de commissarissen van de Koningin, de voorzitters van de VVD-fracties in de Staten-Generaal, de partijvoorzitter en de voorzitter en de secretaris van de VVD-Bestuurdersvereniging hadden op 29 maart en 20 september hun periodiek overleg.
 - Op diverse momenten en in diverse vormen heeft overleg met de Tweede-Kamerfractie plaatsgevonden.
 - Een aantal vertegenwoordigers van de VVD-Bestuurdersvereniging participeerde in partijcommissies.

- Het vakblad Provincie en Gemeente verscheen tien keer. Ter gelegenheid van haar vijftigjarige bestaan werd het blad in een eigentijdsere jasje gestoken. In september verscheen het blad in nieuwe stijl.
- Voor meer informatie wordt verwezen naar het jaarverslag van de VVD-Bestuurdersvereniging over 2000.

5.4. Liberale Internationale - Groep Nederland (LIGN)

De Groep Nederland van de Liberale Internationale (LIGN) is een platform voor discussie op de gebieden Buitenlandse en Europese Zaken, Ontwikkelingssamenwerking, Buitenlandse Handel, Defensie en andere internationale aangelegenheden. Het jaar 2000 was een actief en interessant jaar voor de Groep Nederland met tal van activiteiten, zowel in Nederland als daarbuiten.

• *Activiteiten*

- Op 7 februari sprak dr. F. Goergen, campagneleider van de Duitse FDP in de deelstaat Nordrhein-Westfalen (NRW), over de relatie tussen geld en politiek in Duitsland met name in relatie tot de invloed van het bedrijfsleven op de overheid en de politieke partijen. In de Tweede Kamer blikte de heer Goergen terug op de recente affaire over illegale partijfinanciering waarin oud-kanselier H. Kohl verzeild was geraakt. De heer Goergen kwam naar Den Haag met een FDP-campagnedelegatie om met oud-VVD-campagneleider mr. drs. J.C. van Baalen de strategie voor de komende deelstaatverkiezing van 14 mei te bespreken. Het bestuur van de LIGN was op de verkiezingsavond aanwezig in het deelstaatarlement in Düsseldorf.
- Op 31 maart werd de heer Van Baalen herkozen als voorzitter van de LIGN en volgden H.J.E. Trinthamer, M. Kombrink en mr. R.H. van der Meer, resp. drs. A. Geensen als secretaris, drs. S.P. Metz als penningmeester en ir. E.L.P. Hessing als bestuurslid op. Dit gebeurde tijdens de jaarvergadering van de LIGN in Sociëteit "De Witte" te Den Haag. Gastspreker op deze avond was oud-premier Dries van Agt (1977-1981), die voor een publiek van meer dan 200 personen sprak over normen en waarden in maatschappij en politiek. In een gepassioneerd betoog deed de nog immer populaire christen-democratische, oud-premier een oproep om in de hedendaagse politiek tot een ethisch reveil te komen. Van Agt legde nadruk op het belang van een regeringscoalitie van VVD en CDA na de verkiezingen van 2002. De magie van de "Paarse" coalitie van PvdA, VVD en D'66 is volgens Van Agt vervlogen. Voormalig president van de Liberale Internationale mr. drs. F. Bolkestein en VVD-fractievoorzitter in de Tweede Kamer H.F. Dijkstal waren bij deze avond aanwezig.
- Van 26 tot en met 28 oktober vond het 50ste congres van de Liberale Internationale in Ottawa, Canada, plaats. Een gezamenlijke VVD-LIGN-delegatie van 29 personen nam deel aan dit jubileumcongres. Een herziene resolutie, "World trade at the Millenium", waarin globalisering en wereldhandel vanuit een liberaal perspectief centraal stonden, werd, na een actieve lobby onder aanvoering van delegatieleider drs. F.Z. Szabo, LI-vice-president mr. drs. J.C. van Baalen en VVD-woordvoerder WTO drs. M.W.Ch. Udo, door het LI-congres aangenomen. Tijdens het congres werd mr. drs. J.C. van Baalen gekozen tot lid van het dagelijks bestuur van de Liberale Internationale, het Bureau, dat onder leiding staat van Annemie Neyts, president van de Liberale Internationale. Als speciale rapporteur voor de positie van de Sinti en Roma in Midden- en Oost-Europa deed de heer Van Baalen bijgestaan door Hielke Venema en Richard Moore, voorzitter van de Britse Groep van de Liberale Internationale. Het rapport werd aangenomen door het Mensenrechtencomité van de Liberale Internationale en zal worden aangeboden aan het Mensenrechtencomité van de Verenigde Naties in Genève. Verder werd er door de Nederlandse Groep een resolutie over Taiwan ingediend die door het congres werd aangenomen. De resolutie verwelkomt de verkiezing van DPP-leider Chen Shui-bian en Annette Lu tot president en vice-president van Taiwan. Tevens vermeldt de resolutie het belang van politieke en economische veranderingen in de Volksrepubliek China en stelt dat de huidige politieke status-quo tussen Taiwan en het vasteland van China niet kan worden veranderd zonder de nadrukkelijke wens van de inwoners van Taiwan.
- Op 7 november was de voormalig Secretaris-Generaal van de NAVO en huidig Hoge Vertegenwoordiger voor het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid van de Europese Unie, Javier Solana, te gast bij de LIGN. De heer Solana sprak in "De Witte" over de

transatlantische veiligheidsrelatie, de internationale positie van de EU en de samenwerking van de EU en de NAVO bij vredesoperaties. Deze avond werd mede mogelijk gemaakt door de Koninklijke Philips Electronics NV.

- Op 24 november hield Eurocommissaris Frits Bolkestein, belast met de Interne Markt, in het Carlton Ambassador Hotel een voordracht. In een boeiende toespraak besteedde hij aandacht aan zijn ervaringen in de Europese Commissie en de positie van de Nederlandse regering tijdens de IGC-top van 7-10 december in Nice. Deze avond werd mede mogelijk gemaakt door Loyens & Loeff, een onafhankelijk, gespecialiseerd kantoor van advocaten, belastingadviseurs en notarissen.

- *LI*

De Groep Nederland van de Liberale Internationale was vertegenwoordigd bij de vergadering van de LI Executive Committee in Taipei (18 en 19 februari) en in Ottawa (26 oktober). De voorzitter van de Groep Nederland en vice-president van de LI, mr.dr.s. J.C. van Baalen, was aanwezig tijdens de nieuwjaarsreceptie van de FDP (NRW) op 23 januari in Düsseldorf, was samen met Europarlementariër Graham Watson gast van president Chen Shui-bian en vice-president Annette Lu van Taiwan tijdens hun inauguratie (19-20 mei) en bezocht samen met H.J.E. Trinthamer en drs. T. Kuperus de Marokkaanse liberale partij l'Union Constitutionnelle (4-11 juli).

- *Bestuur*

De Groep Nederland van de Liberale Internationale bestond in 2000 uit mr.dr.s. J.C. van Baalen (voorzitter en vice-president in het Bureau van de LI), mevr. drs. G.J. Rutgers (vice-voorzitter), H.J.E. Trinthamer (secretaris en lid van de LI Executive Committee), M. Kombrink (penningmeester), mr.R.H. van der Meer (lid), en drs. F.Z. Szabo (lid namens de VVD). mevr. W.C.M. van Helsing, voorzitter van de Organisatie Vrouwen in de VVD, is adviseur van het LIGN-bestuur met betrekking tot het International Network of Liberal Women (INLW). In 2000 is het netto ledental van de LIGN gestegen van 250 naar 275.

5.5. Partijcommissie binnenlandse zaken (A1)

Algemeen

In het jaar 2000 kwam de partijcommissie Binnenlandse Zaken negen keer bijeen.

Samenstelling commissie :

Voorzitter: drs. W.K. Hoekzema

Secretaris: mw. mr. drs. D. de Groot;

Leden: J.D. Berghuijs; mr. D. Bijl; mw. A.J. van Eekelen; mevrouw drs. L.E.J. Engering-Aarts; drs.N. Gerzee; mevrouw mr. C.L. Liebregts; mr. D. van Lingen (tot februari 2000), mw. drs. M. Molenaar MBA; dr. J.J. Schrijen; mr. K.F. Schuiling; mrt.ing. C. van Tilborg, dr. T. Zwart en drs. E. Haaksman (qualitate qua).

Adv. leden: E.R.M. Balemans; mr. Ph.G. Brood (tot april 2000), C.G.A. Cornielje (tot maart 2000) mr. R. Luchtenveld (vanaf maart 2000); J. Rijpstra; A.H. de Swart (vanaf juli 2000); mr. A.J. te Veldhuis; mw. N.H. van den Broek (vanaf mei 2000); mw. prof.dr. H.M. Dupuis (vanaf mei 2000), J.J. van Heukelum (vanaf mei 2000); A. de Jager (vanaf mei 2000); drs. P.J.H.M. Luijten; en mr. J. Rensema. H. Wiegel (tot april 2000) en mr. J.G.C. Wiebenga (tot juli 2000).

Werkzaamheden

De commissie heeft zich met de volgende onderwerpen beziggehouden:

- Begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het jaar 2001;
- Partijraad van 14 oktober 1999;
- Nota "Vertrouwen in Verantwoordelijkheid";
- Nota wijziging Kieststelsel (Kamerstuk 26 957);
- Juridisering;
- Rapport van de ROB "Het bestuurlijk kraakbeen" over het verbeteren van de werkwijze en bestuurscultuur van provincies

en de reactie van het kabinet (Kamerstuk 26 800 VII, nr.43);

- Ontwikkelingen in het Gemeentefonds;
- Werking Wet op de Ondernemingsraden voor de overheid;
- Zelfstandige bestuursorganen;
- Brochure van de heer mr. drs. A. Nicolai over veiligheid op straat;
- Vraagstuk van monisme en dualisme op decentraal niveau (staatscommissie Dualisme en Lokale Democratie);
- Wijziging van de WGR i.v.m. de afschaffing van de verplichte bundeling en integratie van gemeenschappelijke regelingen in

samenwerkingsgebieden en daarmee

samenhangende wijzigingen (Kamerstuk 27 008);

- Autonomie van gemeenten in relatie tot (lokale) lastenverlichting;
- Rol en positie Eerste Kamer;
- Migratie van Antilliaanse jongeren (Kamerstuk 26 283, nrs. 1 en 5);
- Europese integratie en gevolgen voor decentraal beleid en regelgeving;
- Europese integratie en de gevolgen voor decentraal beleid en regelgeving;
- Verkiezingsprogramma 2002.

Actuele politieke onderwerpen

Vast onderdeel van de agenda van de partijcommissie is: actuele politieke onderwerpen op het terrein van Binnenlandse Zaken. Sommige onderwerpen die hierboven zijn genoemd, zijn ook besproken in het kader van de "actuele politieke onderwerpen op het terrein van Binnenlandse Zaken". Verder zijn in dat verband aan de orde geweest:

- Situatie op de Nederlandse Antillen en Aruba;
- Het belasten van onkostenvergoedingen voor raads- en statenleden;
- Imago van het openbaar bestuur;
- Rapport van de Staatscommissie Elzinga en het standpunt van het kabinet;
- Gemeentelijke herindelingen m.b.t. een deel van de provincie Utrecht; Over-Betuwe; samenvoeging van Sittard en Geleen; samenvoeging van Venlo en Tegelen;
- Wijziging van de Wet tot wijziging van de Wet algemene regels herindeling (begrip grenscorrectie) (Kamerstuk 26 655);
- Notitie van het hoofdbestuur over de binding van de VVD-Eerste Kamerfractie aan het regeerakkoord;
- Wet openbaarheid van bestuur;
- Partijsponsoring;
- Gemeentefonds;
- OZB, Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en hertaxaties;
- Rechtspositie van raads- en statenleden;
- Het verminderen van het aantal statenleden;
- Wet BIBOB over integriteit;
- Aftreden van minister Peper;
- Burgemeestersreferendum (spelregels);
- Toekomst Kaderwetgebieden;
- Tijdelijke Referendumwet en de grondwetswijziging m.b.t. het correctieve wetgevingsreferendum;
- Nota "Vertrouwen in Verantwoordelijkheid".

Overige activiteiten

Door de commissie zijn de volgende notities zijn opgesteld:

- De werking van de Wet op de Ondernemingsraden voor de overheid (mevrouw Engering);
- Notitie over het ROB-rapport "Het bestuurlijk kraakbeen" (Bijl en Gerzee);
- Juridisering in het Openbaar Bestuur (Brood);
- Inbreng bij Nota "Vertrouwen in Verantwoordelijkheid" (Te Veldhuis);
- Zelfstandige bestuursorganen in de representatieve democratie (Brood);
- Autonomie van gemeenten in relatie tot (lokale) lastenverlichting (Engering en Van Tilborg);
- De Eerste Kamer der Staten-Generaal (Te Veldhuis en De Groot);
- Rol en positie Eerste Kamer der Staten-Generaal (Te Veldhuis en De Groot);
- Positie en verkiezing Eerste Kamer der Staten-Generaal (Eerste Kamerfractie);
- Bevoegdheden en verkiezing Eerste Kamer (Zwart);
- Migratie van Antilliaanse jongeren (Zwart).

- Ten behoeve van de Partijraad, gehouden op 14 oktober 1999, hebben de leden van de commissie aandachtspunten m.b.t. de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het jaar 2001 opgesteld.
- Een aantal leden van de commissie waren betrokken bij de voorbereiding van de Themadag Informatie Communicatie Technologie, die op 23 september 2000 werd gehouden.
- Op 7 november sprak de commissie met de heer prof.dr. B. Hessel van het Europa Instituut van de Universiteit Utrecht en de heer F. Hilterman van de VNG over Europese integratie en de gevolgen voor decentraal beleid en regelgeving.

5.6. Partijcommissie justitie (A2)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: Jhr. mr. A.W. Beelaerts van Blokland

Secretaris: mr. A.J.F. de Jager

Leden: mw. dr. M.J.M. Brand-Koolen, mr. M.J.J. van den Honert, prof. mr. B.H. ter Kuile, mr. E. Mijsberge, mw. mr. M. van Paridon, mr. G.J.J. Rensink (vanaf juni 2000); mr. J.J.H. Suyver, mr. H.P. Talsma, mr. F.M. Visser

Adv. leden: mr. Ph.G. Brood (tot april 2000), mr.dr.s. A. Nicolai, mr. J.M.L. Niederer, mr. M. Patijn, mr. O.P.G. Vos, mr.dr.s. F.H.H. Weekers, mw. prof.dr.mr. E.M. Kneppers-Heynert, mr. J. Rensema, prof.dr. U. Rosenthal, mr. A.J.M. Manders (tot juli 2000) en mr. J.G.C. Wiebenga

Vergaderingen

- De Partijcommissie Justitie kwam in 2000 een zestal keren bijeen; de vergaderingen werden over het algemeen goed bezocht door de vertegenwoordigers van de fracties van de Staten-Generaal en de gewone leden van de commissie.
- De februarivergadering van januari stond in het teken van de onderwerpen bestrijding van seksueel misbruik en seksueel geweld tegen kinderen, de notitie jeugdbeleid van de VVD en de strafrechtelijke aansprakelijkheid van overheden één en ander naar aanleiding van de zogenaamde Pikmeer-arresten van de Hoge Raad.
- In de vergadering van 21 maart is door de commissie aandacht besteed aan het wetsontwerp wijziging Wetboek Burgerlijke Rechtsvordering. Verder besteedde de commissie aandacht aan het wetsontwerp wijziging Huurrecht Bedrijfsruimten één en ander in vervolg op eerdere schriftelijke advisering van de commissie.
- De meivergadering leidde tot advisering van de commissie met betrekking tot het detentiebeleid in het algemeen en het cellentekort in het bijzonder. Verder werd er door de commissie van gedachten gewisseld over de vraag in hoeverre onder welke voorwaarden strafrechtelijke sancties zouden kunnen worden vervangen door bestuurlijke handhaving één en ander mede in het licht van het EVRM-verdrag.
- De vergadering van 26 september werd geheel besteed aan becommentariëring van de justitiebegroting. Vanuit de commissie werden diverse onderwerpen aangedragen bijvoorbeeld op het punt van dé-juridisering, DNA-onderzoek en het thema geweld op straat. Tevens becommentarieerde de commissie bij gelegenheid van de justitiebegroting het wetsvoorstel reorganisatie Rechterlijke Macht waaraan in de vergadering van medio oktober direct vervolg werd gegeven.
- In deze oktobervergadering werd uitvoerig bij voornoemde wetsvoorstellen (27.181 en 27.182) stil gestaan. Door de commissie werden na uitvoerige discussie diverse suggesties aan de hand gedaan aan het kamerlid O.P. Vos, binnen de Tweede Kamer verantwoordelijk voor de behandeling van voornoemd wetsvoorstel.
- Verder werd op 17 oktober het wetsvoorstel Aangiftebevoegdheid Rechters behandeld en nam de commissie kennis van het jaarverslag van de directie wetgeving van het Ministerie van Justitie.
- In haar vergadering van november passeerden de onderwerpen "identificatieplicht" en "private rechtshandhaving" (particuliere beveiligingsdiensten) de revue. Ook dienaangaande heeft de commissie aan de Tweede-Kamerfractie geadviseerd.

5.7. Partijcommissie politie (A3)

Algemeen

In 2000 kwam de commissie 6 maal bijeen

Samenstelling commissie:

Voorzitter: drs. B. Wijbenga

Secretaris: drs. G.J. Buth (vanaf september 2000)
tot september 2000 drs. B. Wijbenga

Leden: drs J.M. Alma, mr. D. van der Bel; K. Brul,
drs. G.J. Buth (tot september 2000 wanneer hij tot secretaris is benoemd)
D.G.J. Fabius, P.P.J.M. Martens, mr E.R. Smits,
mr L.H.B. Spahr van der Hoek, mw. mr M.Th.M. Tangel, mw. mr G. van Zeeben

Adv. leden: mr.drs. A. Nicolai, mr J.M.L. Niederer en prof.dr. U. Rosenthal.

Mutaties: De heer drs. B. Wijbenga heeft per september de heer M.A. Beuving als
voorzitter opgevolgd.

De heer drs. G.J. Buth is in september 2000 tot secretaris benoemd.

Mw. drs. B. den Boer heeft de partijcommissie verlaten.

Behandelde onderwerpen jaar 2000:

- Identificatieplicht (met artikel Bert Wijbenga);
- EK2000 met presentatie van Paul Martens en bezoek van (deel)raadsleden uit speelsteden, 14 maart 2000;
- Millenniumwisseling;
- Dienstpistolen politie;
- Beleidsplan Nederlandse Politie;
- Mensen zonder zorg; de grenzen van de politiezorg t.o.v. hulpbehoevenden;
- Partijraad 14 oktober 2000 (Miljoenennota, politiebegroting) met o.m. opmerkingen over particuliere beveiligers in de publieke ruimte, het politieonderwijs en gegevensuitwisseling bij de politie;
- Politiebegroting 2000;
- Brochure veiligheid op straat VVD-fractie (nog niet af)
- Grondrecht op veiligheid
- Verkiezingsprogramma landelijke verkiezingen 2002

Geschreven stukken:

- "Mensen zonder zorg", vragen en antwoorden over dit onderwerp: Eef Smits
- "Toezichtsproblematiek": (Tangel)
- Bijdrage Partijraad (Buth)
- Bijdrage politiebegroting 2000 (Buth)
- Bijdrage verkiezingsprogramma (Wijbenga, De Boer)

5.8. Partijcommissie Buitenlandse Zaken/Ontwikkelingssamenwerking (B1)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: J. Manheim

Secretaris: drs. A. Koppers (vanaf augustus 2000)
tot augustus 2000 mr.drs. R.H. van der Meer

Leden: mw. drs. A.M. Besselsen, J.P. Dirkse, drs. E. Dirksen (vanaf februari 2000);
drs. A. Geensen, drs. A. Koppers (tot augustus 2000 wanneer hij tot secretaris werd benoemd),
mr. G.P.H. Kreijen, drs. H.J. Labohm, mr. R.H. van der Meer (vanaf augustus 2000 wanneer hij
als secretaris aftrad); mw. L.C. van der Perk, mr. drs. A.H.J.W. van Schijndel, drs. F.Z. Szabo

Adv. leden: mr.drs. J.C. van Baalen, J.D. Blaauw, M. van den Doel, ir. E.L.P. Hessing, , mw. mr. P. Remak,
drs. F.W. Weisglas, G. Wilders, ing. L.M. de Beer, drs. D.J.D. Dees, dr. W.F. van Eekelen, mw.
F.M. Roscam Abbing-Bos

Vergaderingen

De commissie kwam in 2000 negen maal bijeen alsook twee maal met de partijcommissies Defensie en Europese Zaken op 11 april en op 5 september

Algemeen

De partijadviescommissie voor Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking heeft in 2000 werkzaamheden verricht op het werkterrein van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking. Deze werkzaamheden bestonden uit het verlenen advies, zowel gevraagd als ongevraagd, aan het hoofdbestuur van de V.V.D. en aan leden van de V.V.D.-fractie in de Tweede- en Eerste Kamer, alsmede becommentariëring op en beraadslaging over actuele internationale ontwikkelingen. De commissie organiseert maandelijks vergaderingen waarbij leden van de commissie en leden van de Staten-Generaal aanwezig zijn. Op ad-hoc basis vonden kleinere overleggen plaats en er vond eveneens nadere advisering plaats in de vorm van het zogenaamde bilaterale overleg.

Advisering inzake actuele politiek ontwikkelingen

De commissie heeft in het afgelopen jaar aandacht geschonken aan verschillende actuele onderwerpen op het Europese continent: de uitbreiding van de EU, het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid van de EU, het Stabiliteitspakt in de Balkan, de positie van Oostenrijk in Europa en het conflict tussen Rusland en Tsjetsjenië. De aandacht voor de gebeurtenissen in het Midden-Oosten betrof met name de internationale positie van Irak en Iran en de verhouding Israël-Palestijnen. Voor wat betreft ontwikkelingslanden werd er in de commissie nader stilgestaan bij de ontwikkelingen in Indonesië en het verschijnen van de Afrika-notitie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

- a. Ten behoeve van de advisering van leden van de Tweede en Eerste Kamer heeft de commissie verschillende notities geschreven. Over de ontwikkelingen in Europa verschenen een drietal notities. De heren Dirksen en van Schijndel schreven een commentaar op de mogelijke institutionele en politieke gevolgen van de uitbreiding van de EU met een groot aantal nieuwe leden. Deze notitie is vanwege de actualiteit van dit onderwerp in twee versies verschenen. De heer van Schijndel schreef een notitie over het Europese Veiligheids- en Defensie-initiatief (EVDI). Omdat verschillende Europese landen deelnemen aan vredesafdwingende operaties, schreef de heer Kreijen een bijdrage over de problematiek van de humanitaire interventie. In het kader van gebeurtenissen in het Midden-Oosten schreef de heer Kreijen op verzoek van het Kamerlid G. Wilders een notitie over het VN-embargo tegen Irak. Over de regio Midden-Europa en de voormalige Sovjetunie zijn twee notities verschenen. De heer Koppers en mevrouw van de Perk schreven op verzoek van kamerleden een notitie over het conflict in Tsjetsjenië en de gevolgen daarvan op de positie van Rusland in Europa. De heer Dirksen schreef een notitie over de hulp aan de landen op de Balkan. In het kader van de begroting Ontwikkelingssamenwerking gaf de heer Dirkse een commentaar op de Afrika-notitie. Bij de behandeling van de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn door verschillende commissieleden korte commentaren geschreven op (kleine) deelonderwerpen.
- b. De commissieleden Labohm en van Schijndel schreven voor het hoofdbestuur en de partijraad van de VVD een advies over de positie van Oostenrijk in Europa vanwege de regeringsdeelname van de FPÖ. De commissie schreef voorts een gezamenlijke notitie naar aanleiding van de Memorie van Toelichting op de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ten behoeve van de partijraad van 14 oktober 2000. Op de partijraad werd door de heer van Schijndel verslag gedaan namens de drie adviescommissies en trad de heer Reitsma, voorzitter van de Defensiecommissie, op als discussievoorzitter.

Werkzaamheden die samen met de andere partijcommissies zijn uitgevoerd

Op 11 april 2000 was er een vergadering van de commissies Buitenlandse Zaken, Defensie en Europese Zaken over de thematiek van internationale en Europese veiligheid. Dit onder voorzitterschap van de heer Reitsma, voorzitter van de commissie-Defensie. Op 5 november 2000 bediscussieerden de drie commissies de uitbreiding van de Europese Unie (EU), welke tijdens de Intergouvernementele Conferentie in Nice, december 2000, op de agenda staat. De drie commissie brachten aanbevelingen en adviezen uit voor een nadere positiebepaling voor liberale kamerleden en het Hoofdbestuur. Tijdens de vergadering van de partijraad van 14 oktober 2000 presenteerden de drie commissies hun adviezen en commentaar op de begroting.

5.9. Partijcommissie Defensie (B2)

Samenstelling commissie:

De commissie bestond in 2000 uit de volgende leden:

Voorzitter: R. Reitsma

Secretaris: mw. drs. H. Dijkgraaf

Leden: J.F.W. van Angeren, W. Breeschoten, mw. J. Buzeman (tot augustus 2000) G.J. Folmer, H.A. Kamman, mr. R.A.F. van de Kamp, F.F. van Kappen, J.J.M.G. Maenen, J.W. Ort, drs. R. van de Ruit, mw. maj. M.A.D. Waalkens

Adv. leden: E.R.M. Balemans, M. van den Doel, ir. E.L.P. Hessing, drs. D.J.D. Dees, dr. W.F. van Eekelen, prof.dr. U. Rosenthal, drs. F.Z. Szabo.

Vergaderingen

De commissie heeft in het verslagjaar 2000 elf maal vergaderd en wel op:

18 januari, 8 februari, 14 maart, 11 april, 9 mei, 13 juni, 5 september, 12 september, 10 oktober, 14 november en 12 december.

Met uitzondering van de vergadering van 13 juni hebben alle vergaderingen plaats gevonden in het gebouw van de Tweede Kamer te Den Haag. De vergadering van 13 juni vond plaats in de Beatrixkazerne te Den Haag. De vergaderingen van 11 april en 5 september waren gezamenlijke vergaderingen van de partijcommissies Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking, Europese Zaken en Defensie.

(Gast)sprekers

Inleidingen als (gast)spreker werden tijdens de commissievergaderingen gehouden door:

- kolonel Knoop, directeur Defensieorganisatie voor Werving en Selectie (9 mei)
- Generaal Major C.N.J. Neisingh, Commandant van het Wapen der Koninklijke Marechaussee (13 juni)

Overige bijeenkomsten

- 30 maart: Werkbezoek SHAPE, Partnership Coordination Cell, te Mons België
- 6 september: Borrel aangeboden aan de partijcommissies door Hoofdbestuur ter opening van het parlementaire jaar. De borrel vond plaats in de oude vergaderzaal van de Tweede Kamer te Den Haag.
- 11 oktober: Jaarlijkse vergadering van het Hoofdbestuur met de voorzitters en secretarissen van de partijcommissies. Deze vergadering vond plaats in het Thorbecke Huis.

Speerpunten in 2000

Een aantal onderwerpen sprongen qua actualiteit in het verslagjaar naar voren:

- Defensienota 2000
- De voortdurende zorg over verschillende onderdelen van het personeelsbeleid van Defensie en de problemen die dat met zich mee brengt
- Materieelvraagstukken
- Europees Defensie Initiatief

Daarnaast kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Begroting 2001
- Conceptuele uitgangspunten
- Verkiezingsprogramma 2002-2006

Slotopmerkingen

De relatie met het Algemeen Secretariaat was in het verslagjaar uitstekend. De samenwerking met, met name drs. J. A. de Haan en mw. M.A.M. Goergen verliep uitermate plezierig en soepel en heeft ertoe geleid dat de commissie op adequate wijze werd ondersteund bij haar werkzaamheden.

5.10. Partijcommissie Europese Zaken (B3)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: drs. M.A.J. Knip

Secretaris: drs. W.T. Russchen (vanaf juni 2000)
tot juni 2000: mw. E.J. Brandenburg

Leden: drs. C.C.A. Beels, mr. drs. J.R. van den Bold, mw. E.J. Brandenburg (vanaf juni 2000 wanneer zij als secretaris aftrand, mr. E.H.B.M. Cremers, mw. drs. M.E. van Emden, drs. R.J. Goedbloed, mr. J.M.A. Hosman, drs. A.H. van der Meer, mr. P. Roscam Abbing, Baron mr. drs. S.E. van Tuyl van Serooskerken, drs. F.A. Wijsenbeek, drs. F.Z. Szabo

Adv. leden: mr.drs. J.C. van Baalen (vanaf februari 2000), ir E.L.P. Hessing, mr. M. Patijn (vanaf februari 2000), mw. drs W.C.G. Voûte-Droste, mr drs F.H.H. Weekers, mw. drs. J. de Blécourt-Maas (vanaf mei 2000), mw. prof.dr. H.M. Dupuis (tot februari 2000), dr W.F. van Eekelen, ir N.G. Ketting, mw. F.M. Roscam Abbing-Bos (vanaf september 2000, J. Maaten, mr. A.J.M. Manders, ir J. Mulder, mw. dr P.C. Plooi-van Gorsel, mw. drs M.J. Sanders-ten Holte, mr J.G.C. Wiebenga

Behandelde onderwerpen

Naast de behandeling van de Europese actualiteiten hebben de IGC institutionele hervormingen en uitbreiding van de Europese Unie centraal gestaan in de werkzaamheden van de Partijcommissie in 2000.

Vergaderingen

In 2000 is de Partijcommissie Europese Zaken acht maal bijeengekomen en twee maal met de partijcommissies Buitenlandse Zaken/Ontwikkelingssamenwerking en Defensie (op 11 april en op 5 september).

Gedurende het jaar is actief deelgenomen aan de werkzaamheden van de Partijcommissie door leden en adviserende leden.

- In januari heeft een evaluatie van de Europese Raad van Helsinki (10-11 december 1999) plaatsgevonden en zijn de voorbereidingen voor advisering inzake de IGC verder gezet aan de hand van de Discussienota IGC 2000.
- In februari werd het vierde concept van deze Discussienota nader besproken evenals het Europese Handvest voor Grondrechten.
- In mei is met betrekking tot de IGC advisering een onderhoud geweest *en petit comité* met partijleider Dijkstal waar de IGC/uitbreiding en de stellingname van de VVD Tweede Kamerfractie nader besproken is. Verder is de Europese Raad van Lissabon geëvalueerd.
- In juni is een evaluatie gemaakt van de Europese Raad van Feira. Een nieuwe nota over uitbreiding is geschreven en behandeld. Tevens zijn inzake de IGC voorbereidingen getroffen voor het organiseren van een landelijke themadag.
- In september heeft, als alternatief voor een themadag, een gezamenlijke vergadering van de drie Partijcommissies plaatsgevonden over de IGC. Dit heft geleid tot een zeven-punten plan. Dit is ingebracht bij alle fracties en betrokken bewindslieden.
- Voorts had een vergadering van de Commissie Europese Zaken plaats waar de gezamenlijke vergadering werd besproken en reeds vooruit gekeken naar de Topbijeenkomsten van Biarritz en Nice. Een vooruitblik t.a.v. het Franse Voorzitterschap stond op de agenda. Voorts werd de advisering inzake de Mijoenennota/'Staat van de Unie' en de VVD Partijraad van oktober voorbereid.
- In november heeft een evaluatie van de discussie rond de 'Staat van de Unie' en de Partijraad plaats gehad. De resultaten van de Top van Biarritz werden besproken en de IGC discussie in aanloop naar de Top van Nice werd intensief voortgezet. Tevens werd reeds vooruit geblikt naar het Zweedse Voorzitterschap (eerste helft 2001) en het VVD verkiezingsprogramma 2002-2006.
- In december is de uitkomst van de Europese Raad van Nice besproken. De inbreng van de Partijcommissie voor het VVD verkiezingsprogramma is geformuleerd. Verder vond discussie plaats over de hervorming van het communautaire mededingingsbeleid over de uitdagingen en grenzen rond privatisering en liberalisering in Europees perspectief.
- Gedurende het jaar is actief deelgenomen aan de werkzaamheden van de Partijcommissie door leden en adviserende leden.

5.11. Partijcommissie Financieel Economische Zaken / MKB (C1)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: drs. J.F.J. van Baardwijk

Secretaris: drs. H.M.W. ter Heegde

Leden: drs. J.A. Dortland, drs. B.C.J. van Gils,, J.Th. de Jongh, F. Kloezeman, J.F.B. Masselink, K. Petersen, Jhr. mr. A.A. Röell, mw. mr. J.D. van Tongeren, G.A.N. Verhoog, drs. R.A.L. Verstraeten, dr. M. van Vliet, mr. G.H.N.L. van Woerkom

Adv. leden: W.I.I. van Beek, S. Blok, ir. E.L.P. Hessing, drs. L. Hilarides (tot april 2000) mw. drs. J.F. Snijder-Hazelhoff, mw. drs. W.C.G. Voûte-Droste, mr.drs. F.H.H. Weekers, mw. mr. M.E. Bierman-Beukema toe Water, ir. N.G. Ketting, mw. prof.dr.mr. E.M. Kneppers-Heynert (vanaf mei 2000), drs. P.J.H.M. Luijten, mr. J. Rensema, M.J. Varekamp, Maaten, ir. J. Mulder, mw. dr. P.C. Plooijs-van Gorsel

Vergaderingen

1. De commissie heeft in totaal 9 keer vergaderd. Daarnaast heeft in oktober overleg met Minister Zalm plaats gehad. Op uitnodiging van de Nederlandse leden van de Europese Liberale Fractie in het Europees Parlement hebben 7 leden een werkbezoek aan dit Parlement gebracht, alwaar gesprekken met Europarlementariërs uit diverse landen zijn gevoerd, alsmede een lunchbespreking met Eurocommissaris Bolkestein heeft plaats gehad. Op deze wijze is de kennis van en het begrip voor de steeds toenemende invloed van de Europese Unie in de financieel-economische functie in de lidstaat Nederland bijgespijkerd.
2. In het afgelopen jaar zijn een aantal nieuwe leden geworven, die zeer actief participeren. Het aantal gewone leden dat de vergaderingen bezoekt is daardoor in 2000 op een gemiddeld aantal van 8 per vergadering gekomen. Dit aantal is minimaal noodzakelijk om 2 à 3 studies per jaar door de commissie te laten uitbrengen.
3. Producten die in 2000 door de Commissie werden afgeleverd zijn:
 - a. Studie naar de gewenste hoogte van de Staatsschuld mede gelet op de toenemende vergrijzing;
 - b. Studie naar de gewenste vorm en omvang van de Nederlandse Industrie, alsmede het te voeren beleid dienaangaande;
 - c. Discussiestellingen naar aanleiding van de Rijksbegroting 2001 ten behoeve van de Partijraad;
 - d. Actualiseren en aanvullen van het Verkiezingsprogramma van de VVD ten behoeve van de verkiezingen van de Tweede Kamer in 2002.
4. De meeste van bovenstaande producten worden eerst door een werkgroep geconcipieerd, waarna overleg met de Tweede Kamerleden plaats heeft. Daarna heeft dan plenair overleg in de Commissie plaats, alwaar het stuk wordt vastgesteld en het communicatie-traject wordt bepaald. De inbreng van de adviserende leden (Eerste – en Tweede Kamerleden en leden van het Europees Parlement) werd als substantieel en zeer positief ervaren. Ook het overleg met Minister Zalm was diepgaand, langdurig en zeer constructief. Het geeft de Commissie een solide basis om op voort te werken.

5.11. Partijcommissie Belastingen (C2)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: mr. H.E. Koning

Secretaris: drs. H. van der Torn

Leden: mr. A.Th.H. van Dijk, mw. M. Fisser, drs. I.M.F. van Geenen, mr.drs. R.M.J.M. de Greef (vanaf 12 december 2000); drs. Th. J. Keijzer, mr. M. Mees, mr.drs. W.A.P. Nieuwenhuizen, mr. C.D.E.J. Nijman, drs. W.H.E. van Ommeren, mr. M.P.M. van de Ven, drs. A.H.M. Vredembregt

Adv. leden: W.I.I. van Beek, mw. mr. P. Remak ,mw. mr. B.M. de Vries, mr.drs. F.H.H. Weekers, drs. L. Hilarides (tot april 2000) mr. J. Rensema, M.J. Varekamp (vanaf mei 2000) en mr. A.J.M. Manders (vanaf juli 2000).

Algemeen

Ook in het jaar 2000 zijn de werkzaamheden van de commissie sterk bepaald door het wetsontwerp van de Wet inkomstenbelasting 2001. De commissie heeft voortdurend commentaar op (de ontwikkelingen rond) dit wetsontwerp geleverd en een bijdrage geleverd aan de vragen die naar aanleiding van het wetsontwerp zijn ingediend.

De herziening van de brochure Liberaal Belastingbeleid is in 2000 opnieuw ter hand genomen. Inmiddels is een hernieuwd integraal concept verschenen. De commissie streeft naar afronding in het jaar 2001.

Behandelde onderwerpen

De commissie heeft in 2000 de volgende onderwerpen behandeld:

- Wet op de inkomstenbelasting 2001
- Schadelijke belastingconcurrentie
- Vergroening belastingstelsel
- Natuurschoonwet
- Fiscale eenheid
- Algemene politieke beschouwingen
- Veegwet
- Vragen inzake OZB Taxaties
- Voorbereiding verkiezingsprogramma
- Aftrekbaarheid huur
- Harmful tax competition/Fiscaal vestigingsklimaat
- Flat Tax

Contacten met andere commissies

In 2000 is niet gezamenlijk vergaderd met andere commissies. Wel is ter voorbereiding van bijdragen voor de partijraad contact geweest met de Commissie Financieel-economische zaken (C1)

5.13. Partijcommissie Sociale Zaken (C3)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: mr. J.E. Peper

Secretaris: mw. C.M. Angevaren

Leden: W.P.M.M. Aerts, drs. H.G.M Bruinen RA, A.J.H. Diemel, mw. H.L. van Eesteren-Smith B.Sc.M.Sc., H.G.M. Focke, dr. K. Groenveld, mr. P.T.A.M. Hanraets, mr. M.P.C. van der Krogt, mw. A. Tjdhof-Hofsteden

Adv. leden: drs. S.A. Blok, mw. M.J. Essers, H.G.J. Kamp, mw. F. Örgü, mw. drs. J.F. Snijder-Hazelhoff, mr.drs. F.H.H. Weekers, G. Wilders, dr. L. Ginjaar, mw. prof.dr.mr. E.M. Kneppers-Heynert, mw. mr. P. Swenker

Vergaderingen

De partijcommissie Sociale Zaken kwam in 2000 zeven maal bijeen.

De vergadering van dinsdag 20 maart 2000 vond op uitnodiging van staatssecretaris Hoogervorst plaats op het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Behandelde onderwerpen

De partijcommissie sociale zaken heeft in 2000 de volgende zaken behandeld:

- Begroting Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Suwi nota
- Pensioenen
- WAO
- Notitie Waardevol Ouderenbeleid
- Bijdrage verkiezingsprogramma 2002-2006
- Politieke actualiteiten

Overige werkzaamheden

Door een werkgroep bestaande uit leden van de commissie met ambtelijk ondersteuning van de heer E. van 't Hooft, beleidsmedewerker fractie, werd een notitie geschreven over de toekomst van de sociale Zekerheid. Deze notitie en zijn implicaties is een aantal malen besproken in de vergadering van de commissie. De notitie zal medio 2001 worden voltooid.

5.14. Partijcommissie Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening (D1)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: ir. H. Pluckel

Secretaris: mw. ir. E.J. Groosman - van den Brandhof

Leden: drs. H.P.G. de Boer, P.J. van den Broek, mw. L.M. Driessen-Jansen, mw. H.M.C. Dwarshuis-van de Beek, ing. L. Hardenberg (vanaf juni 2000), ing. R.G. Koning, J.C. de Lang, J.P. van der Meulen, drs. B. van der Velden en J.A.J. Verheijen (vanaf juni 2000).

Adv. leden: ir. P.H. Hofstra, mr. R. Luchtenveld, mw. J.F. Snijder-Hazelhoff, mw. drs. P.J.L. Verbugt, ing. L.M. de Beer, dr. L. Ginjaar, J.J. van Heukelum (tot april 2000), A. de Jager (vanaf april 2000), ir. N.G. Ketting, mw. mr. P. Swenker,

Vergaderingen

De commissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening heeft in het jaar 2000 negen maal vergaderd. Eenmaal was het een gezamenlijke bijeenkomst met een delegatie van de commissie Verkeer en Waterstaat met als onderwerp Rekeningrijden en ruimtelijke gevolgen van het infrastructuurbeleid.

Op 19 februari 2000 vond een landelijk flitscongres plaats over de actuele thema's in de ruimtelijke ordening.

Een van de resultaten was de instelling van een commissie ad hoc die adviseren zal over een nieuw liberaal grondbeleid. De voorzitter van de commissie VRO en enkele leden nemen aan deze commissie deel.

In juni was er wederom een excursie van de commissie, dit maal naar Breda en Antwerpen. Onderwerpen: herstructurering en Vinex-uitvoering in de kleinere stadsgewesten. Boeiend om te zien hoe ook in België de herstructurering van oudere havengebieden langzaam begint vorm te krijgen.

In de septembervergadering vormde de discussie met Staatssecretaris Remkes over zijn conceptnota Wonen de hoofdmoot. De commissie heeft in oktober een uitgebreid advies aan de staatssecretaris uitgebracht.

5.15. Partijcommissie Milieuhygiene (D2)

Samenstelling commissie:

voorzitter: drs. G.H.B. Verberg

secretaris: mw. mr. M. Daalmeijer

leden: ir. J. Boeve, P.J. van den Broek (tot maart 2000), ir. E. Freese, prof. Dr. L.J.L.D. van Griensven, mr. W. Koegler, drs. F.H. Meppelder, drs. J. Chr. Nolthenius, drs. P.W.M. Smit, drs. G.A. de Vrey, ir. J.G. ten Wolde, ir. L.J. Zwierstra.

Adv. leden: drs. J.H. Klein Molekamp, drs. M.W.Ch. Udo, ing. L.M. de Beer, dr. L. Ginjaar, ir. N.G. Ketting, ir. J. Mulder, J. Maaten

Vergaderingen

De Commissie is in 2000 zeven maal bijeen geweest.

Met de adviserende leden werd van gedachten gewisseld over een groot aantal actuele zaken, waarbij de volgende onderwerpen uitgebreid werden besproken:

- Verkiezingsprogramma	- Water
- Voorbereiding Partijraad	- Biotechnologie
- Miljoenennota	- Internationaal milieubeleid

Met de Staatssecretaris, mevrouw De Vries, en de Commissies van Verkeer en Waterstaat en Landbouw en Visserij/Natuurbeheer werd in een gezamenlijke vergadering gesproken over het onderwerp Water, in al zijn facetten (waterketenbedrijf, waterkwaliteit, water in kader Ruimtelijke Ordening)

Op 12 mei vond een excursie naar de VAM plaats.

5.16 Partijcommissie Landbouw en Visserij / Natuurbeheer (D3)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: ir. J.C. Boxem (vanaf september 2000)
tot september 2000: J. den Ouden

Secretaris: J.L.M.M. Damen

Leden: drs. H.G. van der Bend, drs. J.R.A. Boertjens, G.J. Geelen, drs. H. van Ginkel, F.H. Hoogervorst, J.P.C. van Hoven, J. den Ouden (vanaf september 2000 in verband met neerleggen)

voorzitterschap), ir. W.G. de Raad, ir. C.D. Roele, J.A. Verhoeven, mw. J.G. van der Wel-Paalman, F.P. van der Zee

Adv. leden: J.M. Geluk, drs. J.H. Klein Molekamp, G.J. Oplaat, mr. W.H.J. Passtoors, mw. drs. J.F. Snijder-Hazelhoff, mw. mr. M.E. Bierman-Beukema toe Water, J.J. van Heukelum, M.J. Varekamp, ir. J. Mulder

Nog geen gegevens beschikbaar op de sluitingsdatum van dit 53ste jaarverslag.

5.17. Partijcommissie Verkeer en Waterstaat (D4)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: mr. P.A. Nouwen (vanaf november 2000),
tot november 2000: drs. P. Zevenbergen

Secretaris: drs. L.H.M. Osterholt (vanaf november 2000)
tot november 2000: drs. T. van Bekkum

Leden: R. van Benthem R.A., drs T.F. Fawzi, mr G.G. van Hasselt, mr A. Holtland, ing A.W.M. van de Hulsbeek, mw. drs K.N. Jedema, drs P.J.G. van Keulen, ir F.C. Marckmann, drs L.H.M. Osterholt (vanaf november 2000 secretaris), mr J.H. de Pont, R.E. Waterman en drs F.A. Wijsenbeek (tot november 2000).

Adv. leden: ir. P.H. Hofstra, mr. R. Luchtenveld, A.H. de Swart (vanaf juli 2000), mw. drs. P.J.L. Verbugt, mw. mr. M.E. Bierman-Beukema toe Water, mw. drs. J. de Blécourt-Maas (vanaf mei 2000), drs. L. Hilarides (tot 5 april 2000), M.J. Varekamp, mw. drs. M.J. Sanders-ten Holte

Vergaderingen

De partijcommissie vergaderde in het afgelopen jaar 8 maal.

De vergaderingen vonden steeds plaats in een van de zalen van het gebouw voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Daarnaast werd er door een delegatie van de werkgroep ook deelgenomen aan gezamenlijke vergaderingen met andere commissie, zoals op 08 februari met de commissies Milieuhygiëne en Landbouw & Visserij/Natuurbeheer met betrekking tot de problematiek van Waterbeheersing en Waterkwaliteit ter voorbereiding op een gesprek met de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat mevrouw drs. J.M. de Vries. Dit gesprek vond plaats op 28 maart, wederom met delegaties van de drie genoemde commissies.

Met de commissie VROM vond op 20 juni 2000 een gezamenlijke vergadering plaats over de inbreng van de twee commissies op de Rijksnota *Ruimte voor mobiliteit*, terwijl er ook nog een bijdrage werd geleverd op het verzoek van de Initiatiegroep Ouderen van het hoofdbestuur op het onderwerp *Mobiliteit voor Ouderen*.

De overige onderwerpen die het afgelopen jaar door de commissie in verschillende vergaderingen werden besproken zijn:

- Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (MIT);
- Het nationale wegnennet in relatie tot én de MIT Problematiek, én de begroting voor 2001 van het ministerie van Verkeer en Waterstaat;
- Rekeningrijden en de latere uitwerking, het Bereikbaarheids Offensief Randstad (BOR);
- Binnenstadsdistributie, waarbij de commissie een eigen notitie over dit onderwerp schreef;
- Waterbeheer, waterberging en waterkwaliteit in Nederland;
- Liberalisering van overheidsbedrijven als thema, waarbij indringend werd gesproken over de liberalisering van de posterijen, van de openbaar vervoersmarkt en van de luchthaven Schiphol;
- Betuwelijn;
- Rondje Randstad/randstandrail;
- De HSL in alle windrichtingen;
- De mogelijkheden en onmogelijkheden van de IJzeren Rijn spoorlijn als opnieuw te gebruiken spoorlijn;
- Wet Personenvervoer 2000;
- Concessiewet personenvervoer over het spoor;
- Beleid met betrekking tot regionale vliegvelden in relatie tot een eigen CO2 richtlijn voor deze vliegvelden;
- Het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan (NVVP);

- *Working document on the cost of Infrastructures. Blueprint for guidelines on the implementation of a system of transport charges including net social costs*, nota van de rapporteur Paolo Costa aan het Europees Parlement;

De aanwezigheid van adviserende leden bij de bespreking van deze activiteiten was helaas niet altijd even groot, waardoor de adviesfunctie van de werkzaamheden niet optimaal was. Dat is jammer, want daarmee werd ook de waarde van de verdere inbreng in volgende commissievergaderingen minder daar de commissie en de adviserende leden alleen dan optimaal kunnen functioneren in de commissie, als de feitelijke stand van zaken op de diverse beleidsterreinen bij beiden bekend is.

Deelname activiteiten

- Aan de door het hoofdbestuur georganiseerde inhoudelijke discussiedagen (themadagen) werd op diverse manier deelgenomen door leden van de partijcommissie. Aan de bijeenkomst van 19 februari in de Jaarbeurs te Utrecht met als onderwerp *Mobiliteit, wonen, recreëren en ondernemen in de 21ste eeuw* werd actief geparticipeerd door verschillende leden, terwijl een deel van de inhoudelijke inbreng bij de ICT themadag van 23 september in Den Bosch onder de titel *Verbinding met de burger, VVD online naar de toekomst* afkomstig was van een drietal leden van deze partijcommissie.
- Ook de jaarlijkse Opening van het nieuwe parlementaire jaar op 6 september in de oude vergaderzaal van de Tweede Kamer werd druk bezocht door de leden van de commissie, waarbij de leden de partijvoorzitter en de voorzitter van de Tweede Kamerfractie nogmaals het belang van de inhoudelijke inbreng van de commissieleden onder woorden hoorden brengen.
- De jaarlijkse gedachtewisseling met het hoofdbestuur en de voorzitter en secretaris van de partijcommissie vond dit jaar plaats op 11 oktober. Het hoofdbestuurslid mevr. drs. E.I. Schippers, gekozen door de algemene vergadering van 25 mei te Assen, legde daar haar plannen met de partijcommissies voor het nieuwe jaar aan de commissie voor, waarna een vruchtbare discussie over diverse aspecten van de verlangde werkzaamheden plaatsvond.
- De commissie leverde ook een schriftelijke bijdrage aan de inhoudelijke inbreng bij de Miljoenennota-partijraad van 14 oktober te Bussum.

Plezierige samenwerking

De commissie wil een woord van dank richten aan de medewerkers van de verschillende kamerleden die een bijdrage leverden aan de commissie-discussies. De samenwerking met het Algemeen secretariaat van de VVD was ook dit jaar goed. Een speciaal woord van dank gaat namens de commissie uit naar de heer drs. J.A. de Haan en mevrouw M.A.M. Goergen-Coenen voor de adequate ondersteuning van het afgelopen jaar bij de voorbereiding en na-service van alle partijcommissievergaderingen.

5.18. Partijcommissie Onderwijs (E1)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: mr. S.J. Steen

Secretaris: drs. M.J.A.M. Aalders

Leden: drs. R.L. van den Bos (vanaf november 2000), mr.drs. Th.W.C. Brok, prof.dr. J.A. Bruijn, mw. J.A.H. Ceha-Konings, ir. F. van Dalen, drs. W.J. van Dijk, prof.dr. S. Dijkstra, T.M.C. Elias, mw. S.M.C. Nuyten, mw. mr. M. Recter-van den Heuvel (vanaf november 2000), dr. W.E. Renkema, mw. I. Riedel-Claus (tot maart 2000), drs. E. van der Zwaag

Adv. leden: C.G.A. Cornielje, mw. F. Örgü, mr. W.H.J. Passtoors, J. Rijpstra, mw. mr. B.M. de Vries, mw. prof.dr. H.M. Dupuis, dr. L. Ginjaar, A. de Jager (vanaf mei 2000), mw. F.M. Roscam Abbing-Bos (tot mei 2000), mw. drs. M.J. Sanders-ten Holte

Vergaderingen

De commissie heeft 9 maal vergaderd in 2000. Per vergadering vormen in de regel twee onderwerpen het hoofdagendapunt, naast het vaste onderwerp ondersteuningswensen fracties. Sommige onderwerpen komen meerdere malen terug. Onderwerpen die aan de orde zijn geweest:

- ICT-beleid; Kennisnet
- tekorten arbeidsmarkt / toekomst leraarschap
- Leerlinggebonden Financiering (het rugzakje)
- structuur HO/WO / ontwerp HOOP
- Internationalisering
- VMBO
- Rekening&verantwoording / VBTB
- begroting OCW / partijraad; Onderwijsbeleidsbrief
- Studiehuis / Tweede Fase
- toekomstige positie Inspectie Onderwijs
- deregulering en autonomie

5.19. Partijcommissie Wetenschap en Technologiebeleid (E2)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: drs. J. ten Hoope

Secretaris: vacant

Leden: dr. J.E.N. Bergmans, prof.dr.ir. A.J. Berkhout, mw. M. Fisser, drs. F.Th. Gubbi, dr.ir. P.J.K. Langendam, drs. L.P. van Leeuwen, T.H. van der Maas, mr. W.A. van der Velde, dr. K. Wiedhaup

Adv. leden: drs. O. Cherribi, mw. drs. W.C.G. Voûte-Droste, drs. D.J.D. Dees, mw. prof.dr. H.M. Dupuis, dr. L. Ginjaar, mw. dr. P.C. Plooij-van Gorsel

Behandelde onderwerpen

De commissie heeft in het verslagjaar de gebruikelijke aandacht gegeven aan de actualiteit van de in de Tweede Kamer te behandelen onderwerpen. Vooral echter heeft de commissie zich gericht op de onderwerpen Innovatie, biotechnologie en de maatschappelijke impact van informatie- en Communicatie technologie. Aan de hand van de gedachtewisselingen over deze onderwerpen in de commissie is overleg gevoerd met de bewindslieden mw. Jorritsma van Economische Zaken en Hermans van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

5.20. Partijcommissie Volksgezondheid (E3)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: F.A.G.M. Verwiel, arts

Secretaris: H.J.B. Bakker (vanaf september 2000, tot september 2000: mw. drs. E.I. Schippers)

Leden: H.J.B. Bakker (tot september 2000 wanneer hij tot secretaris), drs. J.F. de Beer (vanaf september 2000), dr. C.V. de Blécourt, drs. B.E. van Dungen (vanaf september 2000), mw. mr. P.M. Heilbron-de Wilde, drs. H. Hurts, mw. M.J. Kaljouw, drs. V.M. Overmeer, mw. mr. A.C.H.Q. Pleunis, mw. drs. E.I. Schippers vanaf september 2000), prof.dr. M.P. Springer, B. Stolk, mw. mr. P. Swenker (tot , mw. mr. E. Veder-Smit (tot juni 2000), drs. C. van Winzum

Adv. leden: mw. mr. A.M. van Blerck-Woerdman, S. Blok (vanaf november 2000), mw. E. Meijer, mr. W.H.J. Passtoors, mw. E.G. Terpstra, drs. M.W.Ch. Udo, mr. drs. F.H.H. Weekers, drs. D.J.D. Dees, J.J. van Heukelum, mw. mr. P. Swenker, J. Maaten

Behandelde onderwerpen

- Het jaar 2000 heeft voornamelijk in het teken gestaan van de het opstellen van de discussienota Kiezen voor Keuze en de bespreking van deze nota binnen de commissie Volksgezondheid. Daarnaast is een begin gemaakt met een discussie binnen de partij. Hiertoe zijn enkele besloten regionale bijeenkomsten in het land gehouden.
- Naast de vorengenoemde nota heeft de commissie gewerkt aan de nota Arbeidsmarkt zorgsector. Deze nota stelt vast welke knelpunten er zijn in de zorg inzake het gebrek aan verplegend personeel, specialisten en andere mensen die in de zorg werken. Er werd een analyse gemaakt van de huidige situatie. Tenslotte werd aangegeven op welke wijze gewerkt kan worden aan oplossingen van dit schrijnende probleem. De nota is nog onderwerp van discussie binnen de commissie.
- Inzake de actualisering van de nota "waardevol ouderenbeleid" is op verzoek van de werkgroep ouderenbeleid advies uitgebracht met betrekking tot de paragraaf gezondheidszorg.

- Daarnaast heeft de commissie over de diverse actuele politieke onderwerpen – Zicht op zorg, WTG-notitie van VWS, overheveling genees- en hulpmiddelen naar verzorgingshuizen e.d. - gesproken en adviezen gegeven aan de betrokken kamerleden.
- Aan de commissie, die zich bezighoudt met de opstellen van het verkiezingsprogramma 2002, is input geleverd met betrekking tot de paragraaf volksgezondheid.
- Zoals te doen gebruikelijk heeft de commissie commentaar geleverd op de Zorgnota en de begroting van VWS.

5.21. Partijcommissie Leefvormen en Homoaangelegenheden (G1)

Samenstelling commissie:

Voorzitter: O.Hoes (vanaf maart 2000);
tot maart 2000: W. Kamp

Secretaris: drs. P.F. Kramer R.A.

Leden: E.A.H. van der Biezen, J.L. Broeren (tot maart 2000), N.A. Hollander, W. Kamp (vanaf maart 2000 wanneer hij aftrad als voorzitter); drs. R.A.A. de Rooij, drs. K.S. Roza, mw. drs. T. van Rijthoven, mr. M.P. Weijerman

Adv. leden: C.G.A. Cornielje, mw. E. Meijer, drs. P.J.H.M. Luijten

Vergaderingen

Gedurende het jaar is actief deelgenomen aan de werkzaamheden van de Partijcommissie door leden en adviserende leden.

Behandelde onderwerpen

- In januari werd notitie inzake Sociale Cohesie nader besproken
- In februari werd de Notitie homo-emancipatiebeleid van de Staatssecretaris nader besproken
- In maart is grotendeels aandacht besteed aan de evaluatie van de Algemene Wet Gelijke Behandeling.
- In mei werd op basis van de in het verleden gehouden discussies besloten om aan te bevelen de Commissie Algemene Wet Gelijke Behandeling op te heffen. Een notitie over deze aanbeveling werd opgesteld en overhandigd aan de woordvoerder van de VVD. Ook werd de nieuwe wetgeving seksualiteit minderjarigen uitvoerig behandeld.
- De commissie heeft een voorstel voor een symposium inzake homoseksualiteit en onderwijs bij het hoofdbestuur ingediend.
- In juni werd het onderwerp Sociale Cohesie en arbeidsmoraal, met name gericht op ziekteverzuim behandeld
- Over het onderwerp Openstelling Huwelijk en adoptie worden ervaringen en adviezen uitgebracht
- Ook de homonota van VWS werd in 2000 uitgebreid besproken.
- Verder werd bepaald relevante punten opgenomen kunnen worden in het nieuwe verkiezingsprogramma.

5.22 Partijcommissie Cultuur en Media

Samenstelling commissie:

Voorzitter: drs. P.B.A. Dirks (vanaf september 2000)
tot september 2000:mr.dr. G. Dales

Secretaris: drs. A.H.L. Kocken

Leden: drs. P.B.A. Dirks (tot september 2000 wanneer hij tot voorzitter werd benoemd), mr.dr. C.W.A. Hendrikse, mw. P.W. Kruseman (tot juli 2000), drs. A.M. Overste

Adv. leden: mr.dr. A. Nicolai, mw. F. Örgü, mw. drs. J. de Blécourt-Maas (vanaf mei 2000), mw. N.H. van den Broek Laman-Trip, mw. prof.dr.mr. E.M. Kneppers-Heynert (tot mei 2000), drs. P.J.H.M. Luijten, mw. drs. M.J. Sanders-ten Holte

Vergaderingen

In 2000 is de commissie minder actief geweest dan gepland. Door het vertrek van voorzitter Dales is de partijcommissie in de eerste helft van 2000 niet bijeen gekomen. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om, samenvallend met het aantreden van de heer Dirks als voorzitter, een doorstart te maken.

Besloten is om meer in te spelen op de uiteenlopendheid van de onderwerpen en specialismen die de commissie bestrijkt (cultuur en media) en de deskundigheid, kwaliteiten en betrokkenheid die zich gelukkig ook buiten de commissie in de VVD bevindt. Dat heeft de vorm gekregen van een kleine (kern)commissie die per te behandelen thema deskundigen in de VVD voor één of meer bijeenkomsten uitnodigt. Gedacht kan worden aan professionals, (politieke) bestuurders en ambtenaren. Hierdoor wordt gebouwd aan een netwerk binnen de VVD, is deskundigheid optimaal en efficiënt in te zetten, en kan een soms theoretische discussie op lokaal niveau handen en voeten krijgen. Deze wisselwerking is voor alle betrokkenen zeer inspirerend en vruchtbaar en versterkt de uitstraling van de VVD.

In de tweede helft van 2000 hebben op die wijze twee bijeenkomsten plaatsgevonden. Met een zeer breed samengestelde groep is daar gesproken over de uitgangspunten van een liberaal cultuurbeleid. De bijeenkomsten zijn zo opgezet dat ze materiaal opleveren voor een nieuwe VVD-cultuurnota. Daar door omstandigheden het momentum van de cultuurnota 2001-2004 van de staatssecretaris is misgelopen, wil de commissie nu meer tijd nemen voor de wisselwerking met de (lokale/ provinciale) bestuurlijke praktijk. In de nota moet een relatie met de praktijk zichtbaar zijn. En bestuurders moeten dus ook worden betrokken bij de totstandkoming van de nota. Welke vorm daarvoor wordt gekozen (regionale discussieavonden, werkbezoeken, extra aandacht in Politiek, een flitscongres), is nog in discussie. In 2001 zal commissie in ieder geval verder werken aan de cultuurnota. Aandachtspunten zijn daarnaast monumentenbeleid, museumbeleid, kunsteducatie en amateurkunst. Voorts zal in lijn met de nieuwe werkwijze de politieke actualiteit aanleiding blijven voor de onderwerpbepaling door de commissie, waardoor de bijeenkomsten tot een zo groot mogelijk direct rendement zullen leiden voor de betrokken leden van de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement.

Op verzoek van het hoofdbestuur is aanvankelijk een schriftelijke bijdrage geleverd aan de partijraadsvergadering over de miljoenennota 2000. Tijdens de bijeenkomsten over de uitgangspunten is een belangrijk discussiepunt de advisering over subsidieaanvragen geweest. Volgens goed Thorbeckeaans gebruik spreekt de overheid zich niet zelf uit over de waarde van kunstuitingen, maar vraagt dit aan onafhankelijke deskundigen die op inhoudelijke (kwaliteits)gronden adviseren over de inwilliging van subsidieaanvragen. Bij de laatste grote adviesronde, in het kader van de Cultuurnota, is over het advies over de 750 subsidieaanvragen veel discussie ontstaan. Die discussie, ruis in de zuivere procedures die een overheid dient te kennen, maar ook inhoudelijke argumenten zijn voor de aanwezigen aanleiding geweest om zich daar meer in te verdiepen en hier in 2001 een advies over uit te brengen. In het verlengde van de uitgangspuntendiscussie en op verzoek van de programmacommissie hebben de aanwezigen bij de tweede bijeenkomst geadviseerd over het voorliggende verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer.